

# STRATEGIA

ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW  
SPOŁECZNYCH

GMINY PRZELEWICE

NA LATA 2009-2015

Przelewice, grudzień 2008 r.

# SPIS TREŚCI

<b>WSTĘP</b>	4
<b>Rozdział I. Uwarunkowania zewnętrzne</b>	6
1.1. Struktura demograficzna	6
1.2. Rynek pracy i bezrobocie	10
1.3. Oświata	14
1.4. Służba zdrowia	14
1.5. Gospodarka	16
<b>Rozdział II. Uwarunkowania wewnętrzne</b>	17
2.1. System pomocy społecznej w gminie	17
2.2. Bezrobocie	21
2.3. Ubóstwo	23
2.4. Niepełnosprawność	24
2.5. Starość	27
2.6. Bezdomność	27
2.7. Zjawisko uzależnień	28
<b>Rozdział III. Analiza SWOT</b>	30
3.1. Identyfikacja podstawowych problemów społecznych	31
3.2. Kierunki rozwoju Gminy Przelewice	36
<b>Rozdział IV. Cele strategiczne polityki społecznej</b>	37
4.1. Wyszczególnienie	37
4.2. Cele strategiczne rozwoju Gminy Przelewice w dziedzinie polityki społecznej	37
4.3. Wyszczególnienie działań i źródła ich finansowania	41

<b>Rozdział V. Zarządzanie i monitoring realizacji strategii</b>	48
5.1 Zarządzanie realizacją Strategii	48
5.2 Monitoring realizacji Strategii	49
<b>Rozdział VI. Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Przelewice</b>	54
6.1 Zasady wdrażania Strategii	54
<b>Załączniki nr 1 - Formularz rejestrowania aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych</b>	1
<b>Załączniki nr 2 - Roczny Plan Realizacyjny</b>	2

## WSTĘP

Strategia wskazuje drogę osiągania celów w konkretnych warunkach z wykorzystaniem posiadanych zasobów, odzwierciedlając środki, za pomocą których cele te będą osiągnięte. Natomiast polityka wskazuje, jak określona strategia winna być realizowana, czego oczekuje się od jej realizacji i jakie obejmuje cele. Na szczeblu gminy dokumentem strategicznym wytyczającym główne cele do osiągnięcia w dziedzinie polityki społecznej jest Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych (GSRPS). Obowiązek jej wykonania wynika z ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz.728, Nr 171, poz.1056).

GSRPS to ogólny program definiowania i realizacji celów społecznych gminy, głównie w dziedzinie polityki społecznej. Wskazuje na kluczowe kwestie społeczne z jakimi na co dzień borykają się mieszkańcy gminy, na ich niezaspokojone potrzeby, wytycza kierunki działań w celu niwelowania niekorzystnych zjawisk. Strategia ta podlegać będzie procesowi ciągłych zmian, gdyż będzie ona miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

Zmienia się sytuacja społeczna i gospodarcza, zmianie ulegają również warunki życia mieszkańców gminy. Aby skutecznie zaplanować dalszy rozwój gminy należy prawidłowo zdiagnozować potrzeby społeczności lokalnej, wskazać mocne i słabe strony gminy.

Niniejsza Strategia opracowana została na podstawie diagnozy i analizy problemów społecznych gminy w celu ustalenia wizji polityki społecznej oraz przedstawienia bilansu korzystnych i niekorzystnych cech społecznych gminy, a na ich podstawie identyfikacji barier i przeszkód. W dokumencie tym wskazane są główne problemy społeczne i cele strategiczne, których wybór został poprzedzony analizą SWOT oraz konsultacjami społecznymi, które odbyły się w miesiącach: maj i czerwiec 2008 roku. Ponadto dokument ten powstał we współpracy z podmiotami realizującymi pomoc społeczną na terenie gminy.

Aktualizacja Strategii w Gminie Przelewice polegała na:

- przeprowadzeniu konsultacji społecznych wśród mieszkańców gminy,
- zaangażowaniu różnorodnych uczestników – liderów lokalnych reprezentujących społeczność gminy i samorząd,
- pracy zespołu ds. aktualizacji, który dopracowywał materiał od strony merytorycznej w okresach pomiędzy warsztatami.

Do przygotowania, aktualizacji i monitorowania Strategii powołany został Gminny Zespół Integracji Społecznej Zarządzeniem nr 62/08 Wójta Gminy Przelewice z dnia 09.07.2008 roku. W skład Zespołu weszły następujące osoby:

1. Janusz Wójtowicz – Sekretarz Gminy Przelewice
2. Anna Garzyńska - Koordynator Gminny PIS
3. Sylwia Ostrowska – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej
4. Waldemar Pender – Przewodniczący Komisji Społecznej Rady Gminy w Przelewicach
5. Maria Jolanta Syczewska – Dyrektor Ogrodu Dendrologicznego Zakładu Budżetowego w Przelewicach
6. Andrzej Kozicki – Prezes Przelewickiego Stowarzyszenia „Wyrównajmy Szanse”
7. Dariusz Jałoszyński – członek Zarządu Przelewickiego Stowarzyszenia „Wyrównajmy Szanse”

8. Bożena Fiszer – przedstawiciel sektora prywatnego
9. Lucyna Głowacka - przedstawiciel sektora prywatnego.

Główne cele i kierunki działań zawarte w Strategii, dają szansę na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym. Strategia nie ogranicza się w swych zapisach do realizacji zadań w dziedzinie polityki społecznej wyłącznie przez Gminę, ale ukazuje możliwość udziału całej społeczności lokalnej.

Rozwiązywanie problemów społecznych ma charakter długofalowy, dlatego też wyznaczona w GSRPS konstrukcja celów i zadań planowanych do realizacji jest jak najbardziej celowa i uzasadniona.

Poprzednią Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przelewice uchwalono dnia 29.05.2007r. Uchwałą Nr VIII/56/07r. Rady Gminy w Przelewicach na lata 2007-2013. Natomiast przyjęta podczas aktualizacji metoda prac nad Strategią oparta została na udziale różnych grup społecznych, a także ekspertów z dziedziny polityki społecznej. Nowa Strategia obejmuje okres od 2009 do 2015 roku, co umożliwi skuteczniejszą realizację zadań w dziedzinie polityki społecznej przez różne podmioty w oparciu o niniejszy dokument i ubieganie się o fundusze strukturalne Unii Europejskiej. Strategia zawiera cele oraz kierunki działań w stopniu stanowiącym podstawę do konstruowania planów działań, z terminami ich realizacji i zasadami finansowania poszczególnych zadań.

Projekt Strategii zaakceptowany został przez uczestników warsztatów podsumowujących prace nad aktualizacją GSRPS, które odbyły się w miesiącu październiku 2008 roku.

# ROZDZIAŁ I.

## UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

### 1.1 Struktura demograficzna

Gminę Przelewice zamieszkuje 5.496 mieszkańców, w tym 2.788 mężczyzn i 2.708 kobiet (wg stanu na dzień 31.12.2007 r.). Według kategorii wiekowych największą grupę stanowi ludność w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym.

Gmina Przelewice

Tabela 1

Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	Ludność ogółem, w tym:	5.622	5.678	5.668	5.624	5.548	5496
1.1	w wieku przedprodukcyjnym	1.680	1.630	1.574	1.516	1.469	1309
1.2	w wieku produkcyjnym	3.174	3.267	3.321	3.345	3.325	3436
1.3	w wieku poprodukcyjnym	768	781	773	763	756	751

Źródło: ewidencja ludności

### Liczba ludności w Gminie Przelewice w latach 2002 - 2007

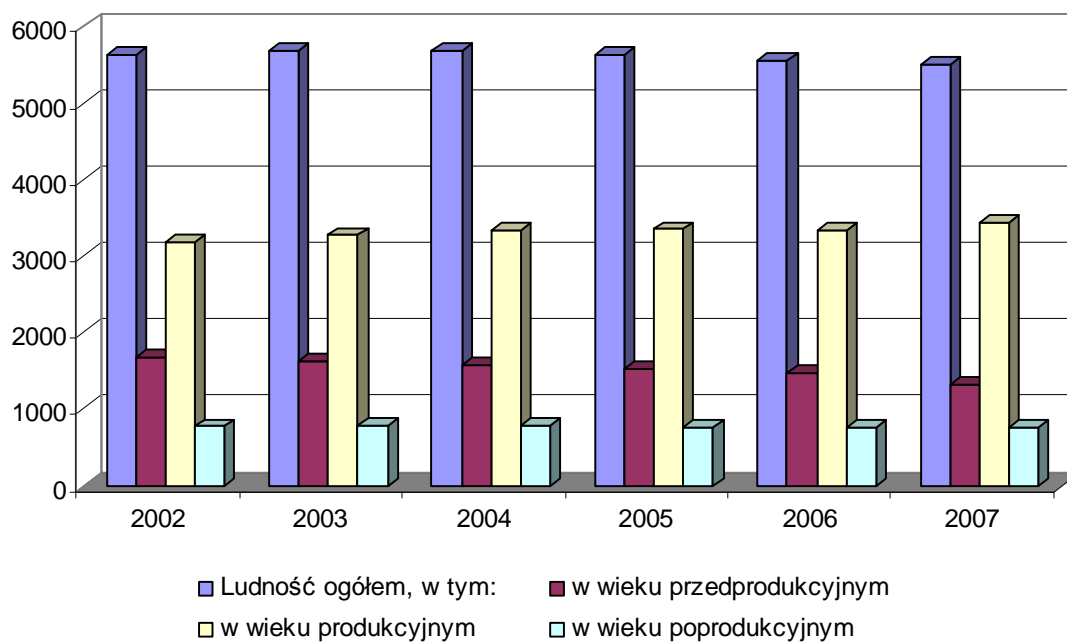


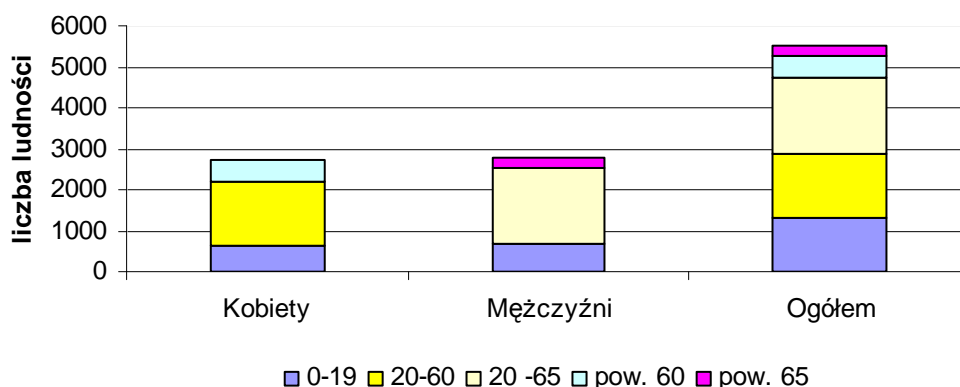
Tabela 2

### Liczba mieszkańców z uwzględnieniem wieku i płci –stan na dzień 31.12.2007 r.

Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
0-19	645	664	1309
20-60	1547	-	1547
20 -65	-	1889	1889
pow. 60	516	-	516
pow. 65	-	235	235
<b>Razem</b>	<b>2708</b>	<b>2788</b>	<b>5.496</b>

Źródło: ewidencja ludności

### Liczba mieszkańców z uwzględnieniem wieku i płci - stan na dzień 31.12.2007 r.



Ze względu na brak możliwości zatrudnienia zaobserwować można migrację młodych ludzi ze wsi do miasta. Ten występujący trend migracyjny powinien być starannie obserwowany, ponieważ w przyszłości może się stać czynnikiem przekształcającym nasz rejon w środowisko emerytów i rencistów.

#### Migracja ludności

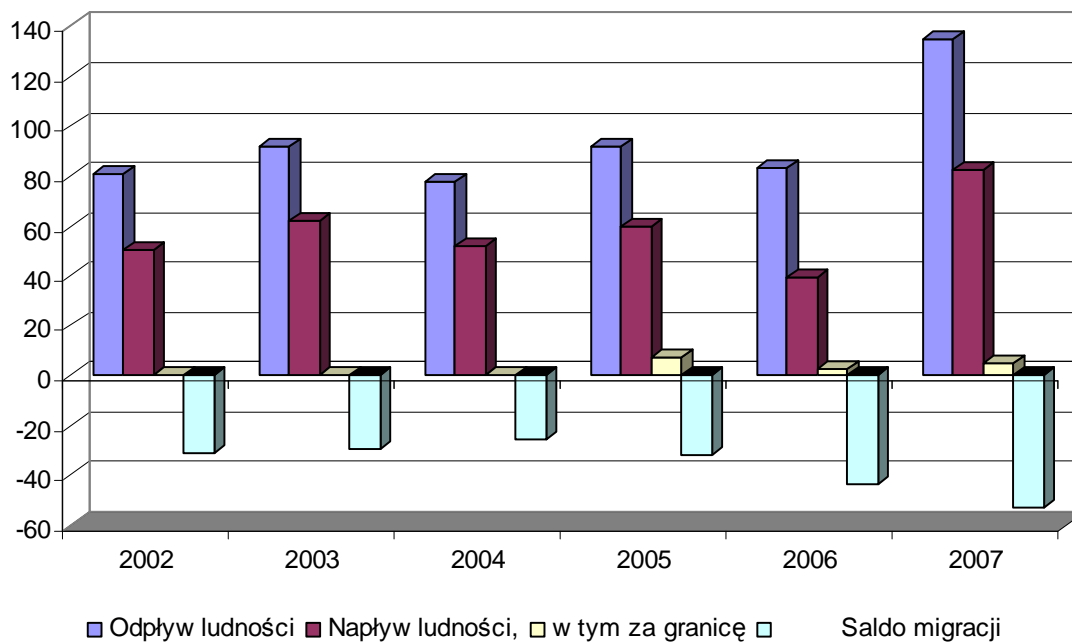
Tabela 3

Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	Odływ ludności	81	92	78	92	83	135
2	Napływ ludności,	50	62	52	60	39	82
3.	w tym za granicę	0	0	0	7	2	5
<b>Saldo migracji</b>		<b>- 31</b>	<b>- 30</b>	<b>- 26</b>	<b>- 32</b>	<b>- 44</b>	<b>- 53</b>

Źródło: ewidencja ludności



### Migracja ludności w Gminie Przelewice w latach 2002 - 2007



Przyrost naturalny ludności na terenie gminy ulega zmniejszeniu mimo, że zaobserwować można zwiększającą się liczbę urodzeń. Bezpośrednią przyczyną zmniejszania się ludności, przyczyną obserwowaną w długim okresie, jest notowany duży spadek liczby urodzeń, przy prawie nieistotnych zmianach w liczbie zgonów.

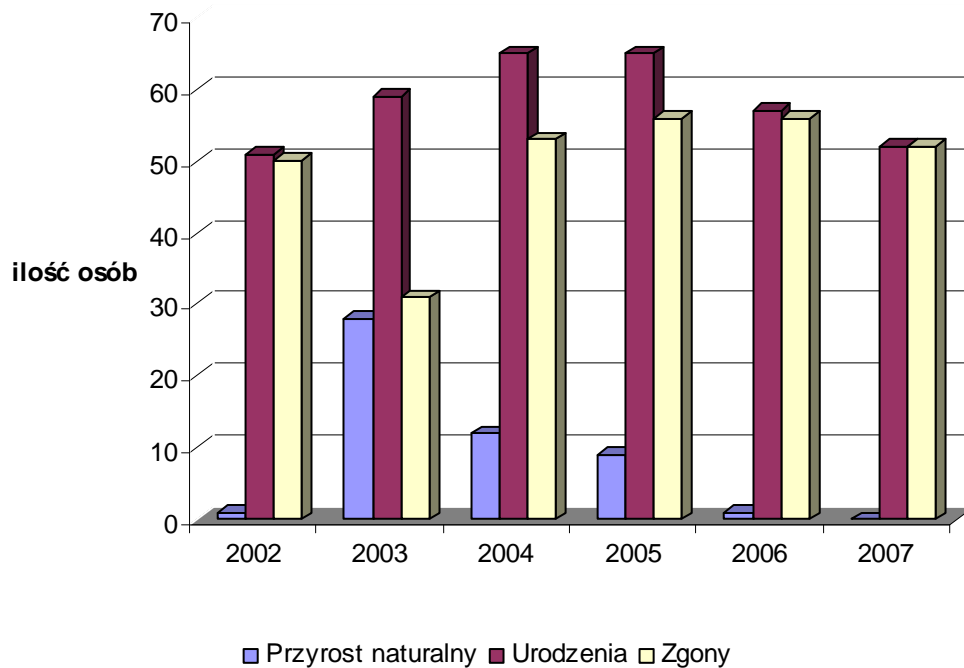
#### Ruch naturalny ludności

Tabela 4

Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Przyrost naturalny	1	28	12	9	1	0
1.1	Urodzenia	51	59	65	65	57	52
1.2	Zgony	50	31	53	56	56	52

Źródło: ewidencja ludności

## Ruch naturalny ludności



## 1.2 Rynek pracy i bezrobocie

Bezrobocie ma wpływ na poziom i jakość życia rodzin, przyczynia się do zubożenia materialnego, zmniejsza siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny, zwiększa ryzyko zaistnienia patologii życia rodzinnego. Na poziomie jednostki, powoduje brak wiary we własne siły, obniżenie samooceny, wpływa na potęgowanie się niezdolności do pokonywania własnych problemów, przyczynia do zaniku gotowości i chęci do pracy, wywołuje obniżenie poziomu umiejętności funkcjonowania w zorganizowanych formach życia społeczno-gospodarczego.

Utrata prawa do zasiłku dla bezrobotnych zmusza osoby bezrobotne do szukania wsparcia w instytucjach pomocy społecznej.

Bezrobocie prowadzi również do rozszerzania się patologii społecznych. Niepokojącym zjawiskiem stało się również dziedziczenie bezrobocia przez młodych członków rodzin, którzy nie mają szans trafić na rynek pracy z uwagi na niskie wykształcenie i brak odpowiednich kwalifikacji.

Według danych WUP Szczecin wskaźnik bezrobocia w Gminie Przelewice wynosił:

- |                     |                    |                      |
|---------------------|--------------------|----------------------|
| - w 2002r. – 26 %,  | - w 2004r.- 25,4%, | - w 2006r. – 20,6%,  |
| - w 2003r. – 28,1%, | - w 2005r.- 22,6%, | - w 2007r. – 16,69%. |

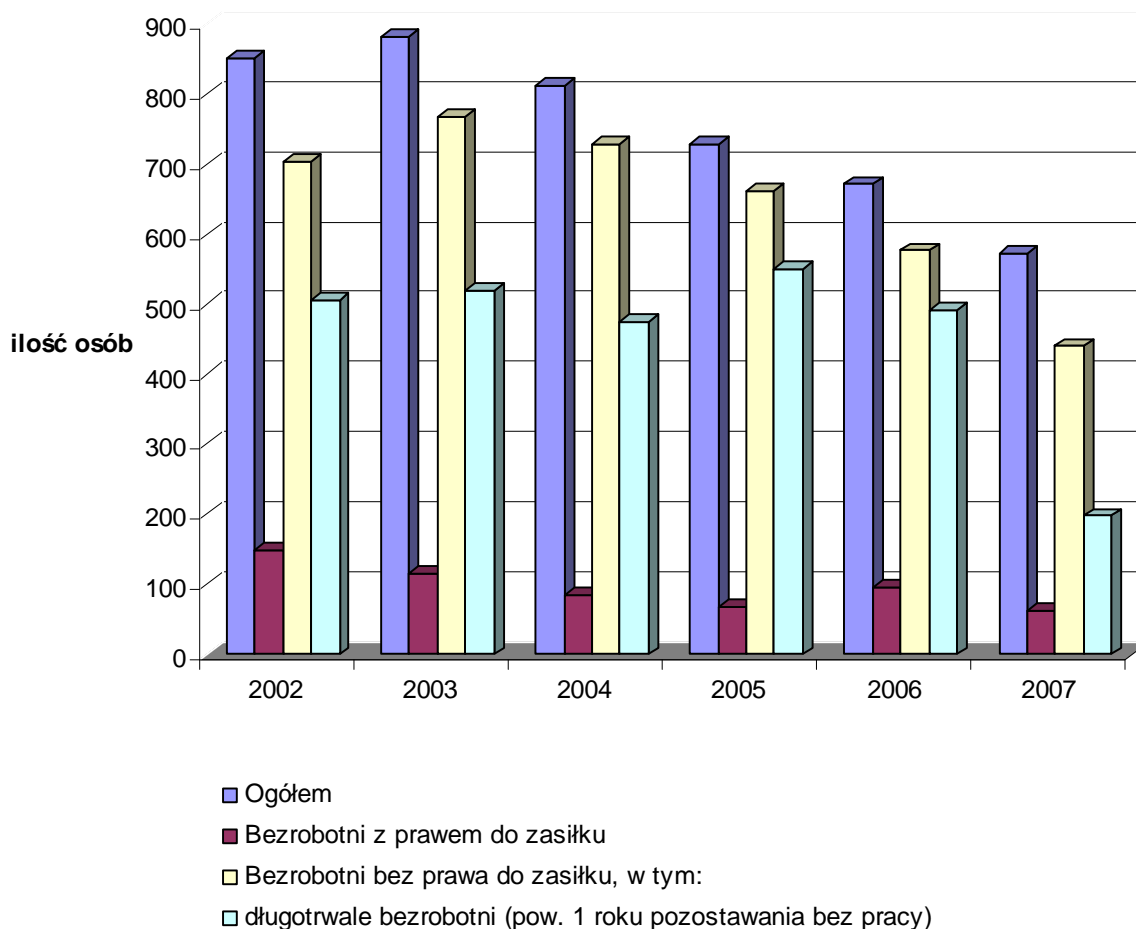
**Bezrobocie w Gminie Przelewice**

Tabela 5

Kategorie bezrobotnych	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem:	852	883	813	729	672	573
Bezrobotni z prawem do zasiłku	148	116	85	68	95	63
Bezrobotni bez prawa do zasiłku, w tym:	704	767	728	661	577	440
długotrwale bezrobotni	506	519	475	551	380	198

Źródło: PUP w Pyrzycach

**Bezrobocie w Gminie Przelewice**



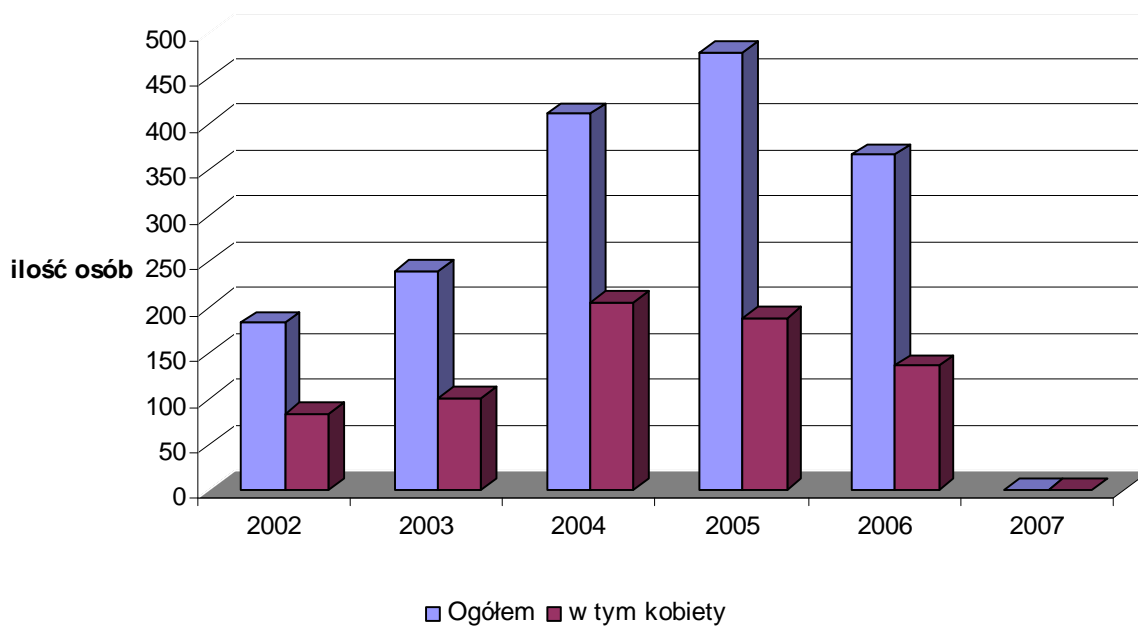
## Podjęcie pracy

Tabela 6

Kategoria	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem, w tym	183	239	411	478	366	brak danych
- kobiety	83	101	205	188	136	brak danych

Źródło: PUP w Pyrzycach

## Podjęcie pracy



Analizując tabele 4 i 5 możemy zauważyć, że następuje znaczny spadek bezrobocia w gminie. Zmniejsza się bowiem liczba osób pobierających zasiłek oraz osób bez prawa do zasiłku, zwiększa natomiast liczba osób podejmujących pracę.

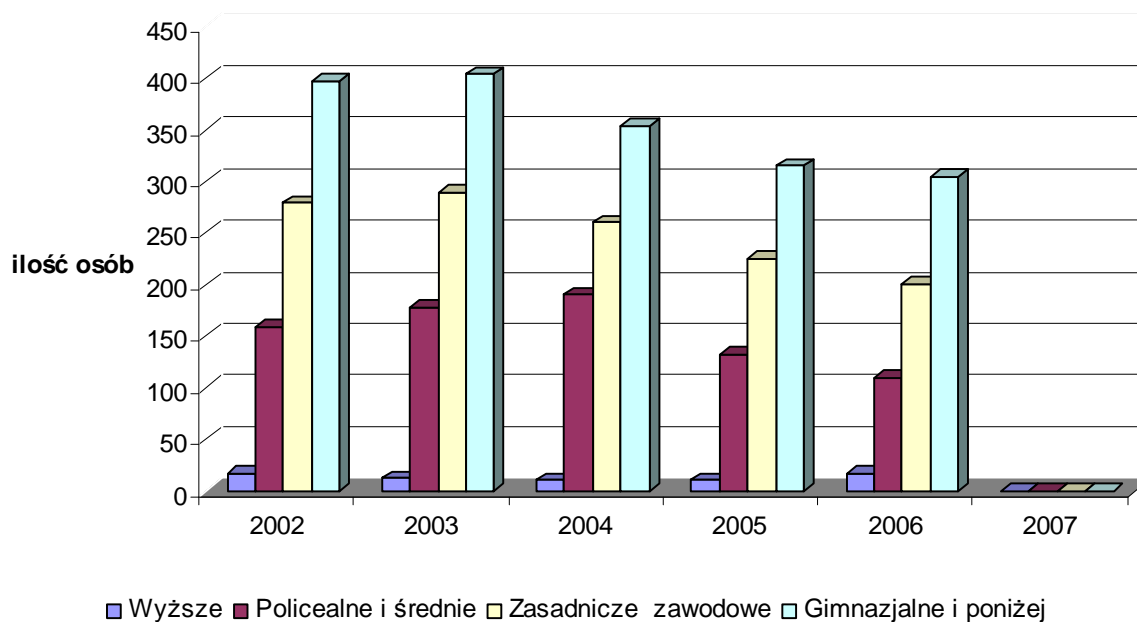
## Bezrobotni wg wykształcenia

Tabela 7

Lp.	Wykształcenie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Wyższe	17	12	10	10	17	brak danych
2.	Policealne i średnie	159	178	190	132	109	„
3.	Zasadnicze zawodowe	279	289	260	225	201	„
4.	Gimnazjalne i poniżej	397	404	353	315	304	„

Źródło: PUP w Pyrzycach

## Bezrobotni według wykształcenia



Z przedstawionej tabeli wynika, że na terenie tutejszej gminy większość to ludzie o niskim poziomie wykształcenia. W tej sytuacji ważne byłoby stworzenie warunków do przekwalifikowania się bezrobotnych na drodze odpowiednich szkoleń, ale w połączeniu z systemem poradnictwa.

## 1.3 Oświata

Na terenie Gminy Przelewice funkcjonują trzy szkoły podstawowe, w tym jedna ze szkołą filialną oraz gimnazjum. W roku szkolnym 2006/2007 do szkół podstawowych uczęszczało 421 dzieci, do gimnazjum 248. W każdej z trzech szkół znajdują się oddziały przedszkolne, gdzie uczęszcza 59 dzieci.

Ogólny stan techniczny szkół jest dobry. W każdej ze szkół pracuje wykwalifikowana kadra nauczycieli, zatrudnieni są pedagodzy szkolni. Organizowane jest również nauczanie dzieci niepełnosprawnych, a o właściwym sposobie realizacji obowiązku szkolnego decyduje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pyrzycach współpracująca z rodzicami dziecka oraz pedagogiem szkolnym. Dzieci korzystają z sal gimnastycznych we wszystkich szkołach na terenie Gminy Przelewice. Mogą również korzystać z dodatkowych zajęć edukacyjnych w świetlicach środowiskowych.

Nauczanie odbywa się poprzez następujące formy:

- nauczanie integrujące oznacza, że uczeń bierze udział we wszystkich lekcjach i realizuje program szkoły masowej z ewentualnymi modyfikacjami; zajęcia korekcyjno- kompensacyjne,
- nauczanie indywidualne oznacza, że uczeń bierze udział tylko w niektórych lekcjach i realizuje program nauczania szkoły masowej lub specjalnej w trybie nauczania indywidualnego, poza klasą szkolną; zajęcia korekcyjno-kompensacyjne.

## 1.4 Służba zdrowia

Na terenie gminy funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Przelewicach. Zakres usług medycznych prowadzony jest na poziomie podstawowym - są to działania profilaktyczne, diagnostyczne, leczenie schorzeń podstawowych i chorób towarzyszących.

W SP ZOZ pracuje dwóch lekarzy – pediatra i internista oraz cztery pielęgniarki, w tym położna, zabiegowa i dwie środowiskowe.

Populacja pacjentów, na których Narodowy Fundusz przekazuje fundusze wynosi 4.770. W zakresie opieki specjalistycznej mieszkańcy Gminy Przelewice korzystają z usług Szpitali Powiatowych w miejscowości Pyrzyce i Barlinek.

Ponadto z inicjatywy Gminy Przelewice w dniu 28 stycznia 2005 r. nastąpiło otwarcie gabinetu stomatologicznego, który aktualnie znajduje się w budynku Publicznego Gimnazjum w Przelewicach. Gmina sfinansowała samodzielnie zakup sprzętu medycznego i przygotowała gabinet stomatologiczny, a Narodowy Fundusz Zdrowia Oddział Zachodniopomorski w Szczecinie podpisał kontrakt z Firmą NZOZ "PLUS DENT" na świadczenie usług stomatologicznych. Opieką stomatologiczną objęci są wszyscy mieszkańcy z terenu Gminy Przelewice, w tym dzieci i młodzież szkolna.

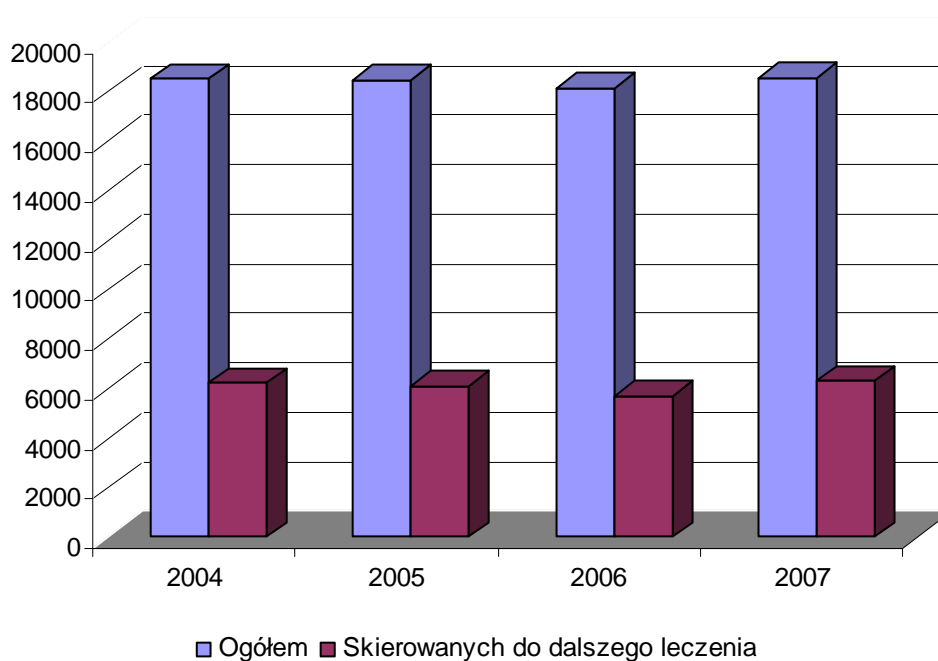
## Liczba osób którym udzielono świadczeń

Tabela 8

Wyszczególnienie	Ogółem	Skierowanych do dalszego leczenia
<b>2004</b>	18.520	6.220
<b>2005</b>	18.512	6.105
<b>2006</b>	18.156	5.706
<b>2007</b>	18.574	6.330

Źródło: SPZOZ Przelevice

## Liczba osób którym udzielono świadczeń



## 1.5 Gospodarka

Gmina Przelewice ma charakter typowo rolniczy, leży w południowej części województwa zachodniopomorskiego i zajmuje obszar 162,2 km<sup>2</sup>. Rozciąga się na terenie dwóch krain geograficznych: Równiny Pyrzycko-Stargardzkiej i Pojezierza Myśliborskiego. Najbliższe miasta to Pyrzyce i Barlinek.

Użytki rolne w granicach gminy zajmują 13.103 ha, w tym:

- grunty orne 11.770 ha,
- łąki 804 ha,
- pastwiska 500 ha,
- sady 29 ha.

W strukturze gospodarstw rolnych dominują małe i średnie (do 15 ha). Taka struktura gospodarstw bardzo ogranicza ich zdolność do realizowania rentowej produkcji, oraz zatrudniania pracowników.

Najbardziej atrakcyjne są nieruchomości położone nad Jeziorem Płoń, gdzie można rozwinąć szereg usług turystycznych zwłaszcza, że gmina posiada wszelkie ku temu warunki – wody, zabytki kultury i przyrody.

Analizując rozwój działalności gospodarczej na obszarze gminy wynika, że głównym kierunkiem działalności są usługi indywidualne i budownictwo.

Tabela 9

### Rodzaj działalności gospodarczej w okresie od 01.01.2002 r. do 31.12.2007 r.

Wyszczególnienie	Podmioty wpisane	Podmioty wykreślone	Aktualny stan podmiotów
Budownictwo	42	12	29
Handel	18	3	15
Gastronomia	1	0	1
Usługi	61	22	39
Transport	5	2	3
Ogółem:	127	40	87

Źródło: ewidencja działalności gospodarczej.

Poza ewidencją podmiotów gospodarczych pozostają gospodarstwa rolne, stanowiące ważny element gospodarki gminy.

Stałemu rozwojowi gospodarczemu sprzyja stworzony w gminie dobry klimat dla inwestorów, aktywność władz samorządowych oraz instytucji promujących, w tym 2 pracownie multimedialne w Przelewicach. W działaniach tych wspierane są także małe i średnie przedsiębiorstwa m.in. poprzez pośrednictwo zawodowe oraz organizowanie bezpłatnych szkoleń dla przedsiębiorców m.in. na temat funduszy pomocowych i możliwości finansowania inwestycji ze środków unijnych, a także promowania działalności gospodarczej.



# ROZDZIAŁ II.

## UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

### 2.1 System pomocy społecznej w gminie

Przedmiotem diagnozy są poszczególne i charakterystyczne dla różnych grup społecznych problemy o najwyższym stopniu dolegliwości takie jak: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, starość, uzależnienia i przemoc, które wymagają podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania sytuacji krytycznym w życiu jednostek i rodzin, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównania różnic socjalnych w wielu obszarach aktywności społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki i uprawnienia.

W praktyce polega ona na przekazywaniu części funduszy społecznych pozostających w dyspozycji państwa i samorządów do dyspozycji określonych grup społecznych. Świadczona jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Przelewicach, powołany Uchwałą Gminnej Rady Narodowej Nr XII/43/90 z dnia 27.04.1990 roku. OPS realizuje zadania zlecone gminie, zadania własne gminy i własne o charakterze obowiązkowym, obejmuje osoby i rodziny pomocą finansową oraz rzeczową. Ponadto OPS świadczy pomoc w formie pracy socjalnej. Polega ona na udzielaniu wsparcia dla osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych oraz świadczeniu różnego rodzaju poradnictwa (prawnego, psychologicznego itp.), pomocy przy kompletowaniu dokumentów i pisaniu pozwów w sprawach alimentacji, orzecznictwa itd. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych OPS to m.in. pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania, ukierunkowanie na zatrudnienie oraz technika kontraktów socjalnych, która pozwala na uzależnienie formy pomocy od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Struktura organizacyjna ośrodka przedstawia się następująco:

1. Kierownik OPS
2. 3 pracowników socjalnych, w tym 2 starszych,
3. dwie młodsze opiekunki (wykonujące usługi opiekuńcze),
4. Inspektor ds. świadczeń rodzinnych – 2 etaty.

Siedziba Ośrodka znajduje się w budynku Urzędu Gminy w Przelewicach. W związku z powiększającym się zakresem zadań rozbudowano pomieszczenia OPS, z przystosowaniem ich do aktualnych w tym zakresie potrzeb, w tym potrzeb osób niepełnosprawnych.

Obszar działania ośrodka obejmuje 25 miejscowości, w których zamieszkuje 5.496 mieszkańców wg stanu na dzień 31.12.2007 r., z czego wynika, że liczba zatrudnionych pracowników jest zgodna z wymogami ustawy o pomocy społecznej (jeden pracownik na 2.000 mieszkańców, łącznie nie mniej jednak niż trzech pracowników).

Podstawowym aktem normalizującym problematykę pomocy społecznej jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728, Nr 171, poz. 1056), która określa prawa w zakresie pomocy społecznej przysługujące mieszkańcom gminy i jakie obowiązki spoczywają na organach administracji samorządowej i państwowej.

Niekorzystna sytuacja na rynku pracy i nasilenie problemów społecznych powoduje, że znaczna część osób nie radzi sobie we własnym zakresie z zaspokajaniem podstawowych potrzeb bytowych oraz rozwiązywaniem

codziennych problemów. Stąd też średnio w latach 2002 - 2007 z terenu gminy z pomocy społecznej korzystało ponad 31% osób z ogólnej populacji mieszkańców.

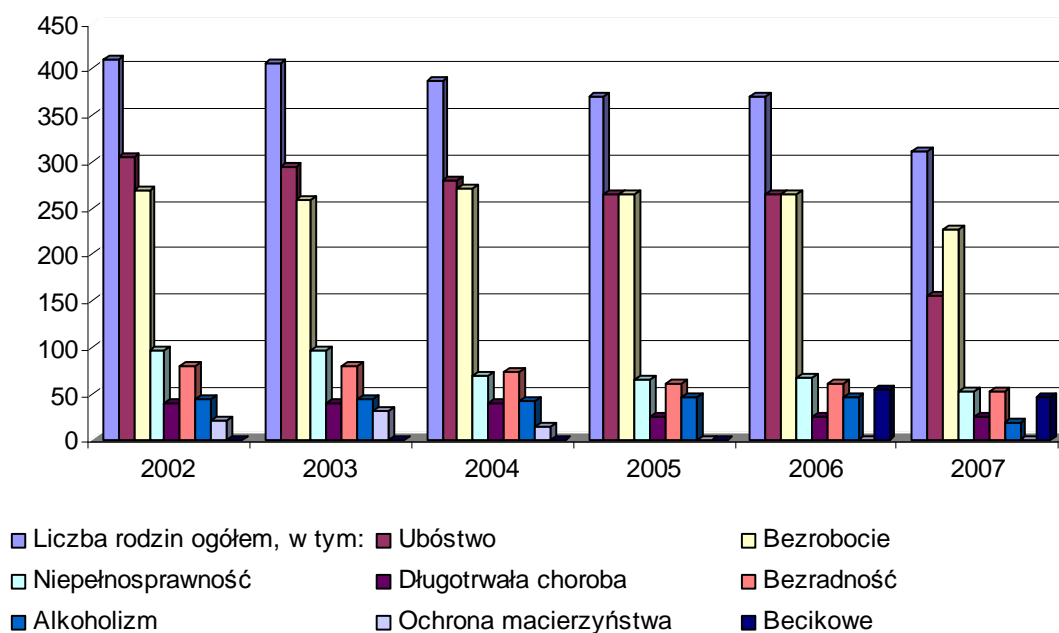
**Wykaz rodzin objętych pomocą w OPS Przelevice**

Tabela 10

Lp.	Powody udzielenia pomocy	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Liczba rodzin ogółem, w tym:	410	405	388	370	370	311
2.	Ubóstwo	305	295	280	265	265	155
3.	Bezrobocie	269	259	272	264	264	228
4.	Niepełnosprawność	97	96	69	65	67	53
5.	Długotrwała choroba	39	39	40	25	25	25
6.	Bezradność	79	79	74	60	60	52
7.	Alkoholizm	45	45	42	47	47	19
8.	Ochrona macierzyństwa	20	31	15	0	0	0
9.	Becikowe	0	0	0	0	55	46

Źródło: OPS w Przelewicach

**Wykaz osób objętych pomocą w OPS Przelevice**



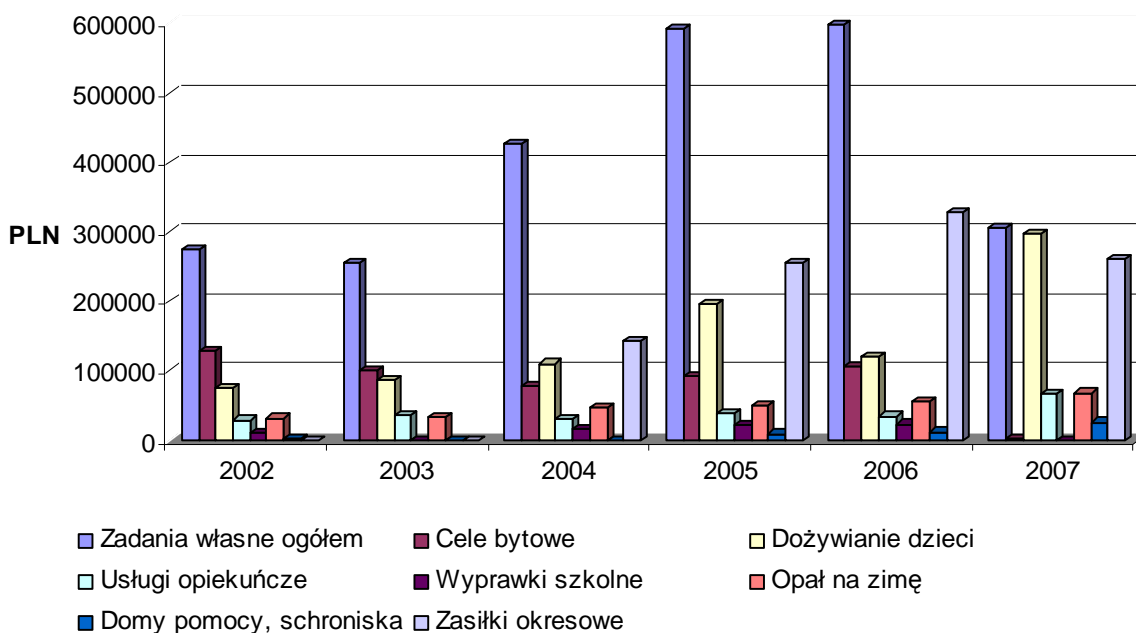
Od roku 2003 obserwuje się nieznaczny spadek rodzin korzystających z pomocy społecznej. Spowodowane to jest przejściem niektórych świadczeń do ZUS (renty socjalne i zasiłki pielęgnacyjne) oraz od maja 2004 r. (zasiłki stałe i gwarantowane) wypłacane są przy świadczeniach rodzinnych.

**Wydatkowanie środków z zadań własnych za lata 2002-2007 [w zł]** Tabela 11

Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Zadania własne ogółem	274.429	255.115	426.042	592.596	598.656	304.908
2.	Cele bytowe	127.621	100.020	77.815	92.102	105.510	2.060
3.	Dożywianie dzieci	74.918	86.500	110.141	196.287	119.645	298.207
4.	Usługi opiekuńcze	28.511	35.615	30.170	39.363	34.157	66.214
5.	Wyprawki szkolne	10.070	0	15.760	22.640	23.120	0
6.	Opał na zimę	31.280	32.840	47.750	50.010	56.370	68.050
7.	Domy pomocy, schroniska	2.029	140	850	9.106	11.661	25.591
8.	Zasiłki okresowe	0	0	143.556	255.738	328.505	260.019

Źródło: OPS w Przelewicach

**Wydatkowanie środków z zadań własnych za lata 2002-2007**



Lp.	Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Zadania zlecone ogółem	512.073	462.285	932.929	1.419.804	1.804.729	2.041.886
2.	Renty socjalne	291.753	270.149	0	0	0	0
3.	Zasiłki stałe	51.746	61.446	17.907	0	0	71.260
4.	Zasiłki stałe (wyrównawcze)	23.710	28.987	34.270	35.682	40.798	69.708
5.	Ochrona macierzyństwa	22.822	36.407	12.820	0	0	0
6.	Zasiłki okresowe	32.947	12.770	8.405	0	0	260.019
7.	Okresowe gwarantowane	4.370	2.213	0	0	0	0
8.	Ubezpieczenia społeczne	19.008	20.933	7.476	0	0	21.058
9.	Ubezpieczenia zdrowotne	14.330	8.626	3.465	4.223	6.210	8.178
10.	Zasiłki rodzinne	7.543	4.165	340	0	0	705.070
11.	Zasiłki pielęgnacyjne	43.844	16.589	1.144	0	0	261.936
12.	Świadczenia rodzinne	0	0	847.102	1.333.433	1.584.744	1.703.981
13.	Zaliczka alimentacyjna	0	0	0	46.466	172.977	83.320

Źródło: OPS w Przelewicach

Z przedstawionych powyżej tabel wynika, że następuje wzrost zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej. W dalszym ciągu jednak środki przeznaczone na ten cel są nieadekwatne do występujących potrzeb, co wzbudza frustrację wśród osób korzystających z pomocy. Braków finansowych nie da się zaspokoić przy pomocy świadczeń o charakterze w postaci rzeczowej, które mogą być jedynie środkiem wspomagającym.

Osobom i rodzinom należy zapewnić środki na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych lub stworzyć takie warunki, żeby środki te mogli zdobyć we własnym zakresie np. poprawa sytuacji na rynku pracy. Tego typu działania pozwalają na to, iż niektóre osoby uaktywniają się i samodzielnie pozyskują środki na zaspokojenie potrzeb bytowych ich rodzin.

Lp.	Wyszczególnienie	Ubóstwo	Przemoc	Bezrobocie	Przestępczość	Uzależnienie	Niepełnosprawność
1.	Komisja d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	+	+	+	+	+	
2.	Kuratoria Oświaty- pedagodzy szkolni	+	+	+	+	+	+
3.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna		+		+	+	+
4.	Powiatowy Urząd Pracy	+		+			
5.	Komenda Policji		+		+	+	
6.	Sąd Rodzinny – kuratorzy		+		+	+	+
7.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	+					+
8.	Placówki Służby Zdrowia	+	+			+	+

Źródło: OPS w Przelewicach

W powyższej tabeli przedstawiono współpracę Ośrodka Pomocy Społecznej w Przelewicach z organizacjami i instytucjami w zakresie pomocy dla rodzin dotkniętych patologiami, wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnością.

## 2.2 Bezrobocie

Problem bezrobocia przyczynia się do zubożenia materialnego, zmniejsza siły wsparcia emocjonalnego i solidarności między członkami rodziny, zwiększa ryzyko zaistnienia patologii życia rodzinnego. Na poziomie intelektualnym - powoduje brak wiary we własne siły, obniżenie samooceny, wpływa na potęgowanie się niezdolności do pokonywania problemów, przyczynia się do zaniku i chęci do pracy, wywołuje obniżenie poziomu umiejętności

funkcjonowania w zorganizowanych formach życia społeczno-gospodarczego. Szczególne zagrożenie dla jednostki i rodziny niesie długotrwały brak pracy. Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost patologii na rynku pracy:

- zatrudnianie bez umowy,
- zaniżanie wynagrodzeń,
- wydłużanie okresu próbnego.

W okresie od 1990 r. tj. po likwidacji państwowych gospodarstw rolnych i restrukturyzacji przedsiębiorstw państwowych wystąpił bardzo istotny ubytek miejsc pracy. Nowo powstałe spółki poważnie zredukowały poziom zatrudnienia, a niedostateczna liczba ofert w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych oraz niewielka liczba ofert stałej pracy znacznie pogłębiły poziom bezrobocia na terenie naszej gminy.

**Liczba rodzin objętych pomocą z powodu bezrobocia**

Tabela 14

<b>Wyszczególnienie</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>
Ogółem:	269	259	272	264	264	228

Źródło: OPS w Przelewicach

Jak wynika z przedstawionej tabeli liczba osób korzystających z powodu bezrobocia na przełomie lat 2002-2007 utrzymuje się prawie na jednym poziomie. Należy jednak nadmienić, że niepokojącym zjawiskiem występującym w tej grupie jest zjawisko dziedziczenia bezrobocia przez młodych członków rodzin którzy nie mają szans trafić na rynek pracy z uwagi na niskie wykształcenie i brak odpowiednich kwalifikacji. Obserwuje się też coraz częściej bezradność młodych ludzi w poszukiwaniu pracy, bierność i pesymizm.

Pracodawcy niechętnie przyjmują do pracy absolwentów na umowę o pracę. Zdecydowana większość przyjmuje ich na roczny staż pracy po ukończeniu którego znów trafiają do Powiatowego Urzędu Pracy jako osoby bezrobotne, a przecież podjęcie pracy bezpośrednio po zakończeniu edukacji sprzyja wykształceniu w młodych ludziach zdolności adaptacyjnych i wzrostowi ich wartości na rynku pracy. Brak takich możliwości wywala natomiast negatywne skutki, wzmacnia poczucie bezsilności i spycha w bierność młodego człowieka, który nie dąży do kontynuacji edukacji i zwiększenia swej atrakcyjności na rynku pracy. Dlatego realizując POKL działania kierowane są szczególnie do ludzi młodych. Umożliwia im się podjęcie różnego rodzaju kursów przygotowujących do wykonywania różnorodnych zawodów.

## 2.3 Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z najbardziej znaczących czynników warunkujących patologię życia społecznego w sensie najbardziej dramatycznym: egzystencjalnym, instytucjonalnym i politycznym. Jest składnikiem o tyle niebezpiecznym, że zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powoduje niemożność zaspokojenia potrzeb, co często prowadzi do frustracji. Problem ubóstwa jest obecnie obok bezrobocia zasadniczą kwestią społeczną. Ubóstwo to zjawisko złożone, posiadające zarówno aspekty ilościowe (np. wskaźnik dochodu uzyskiwanego przez rodziny), jak i jakościowe (np. posiadanie rozmaitych dóbr, dostępność do takich społecznie wartości jak: wykształcenie, opieka medyczna, możliwość korzystania z różnych form wypoczynku, rozrywki).

Ustalenie linii ubóstwa, a więc osób które z tego powodu kwalifikują się do pomocy opiera się w zasadzie na oszacowaniu bieżących dochodów danej rodziny czy osoby. Ustawa o pomocy społecznej definiuje ubóstwo na podstawie mieszczania się posiadanego dochodu w tzw. minimum socjalnym. Ośrodek jest zobowiązany do pomocy tym osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej wyznaczonej na podstawie minimum socjalnego.

Obecnie ubóstwo dotyka już rodziny o dochodach przeciętnych, które do tej pory ekonomicznie sobie radziły zachowując średni poziom życia.

**Pomoc przyznana z powodu ubóstwa**

Tabela 15

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba osób objętych pomocą z powodu ubóstwa	305	295	280	265	265	155

Źródło: OPS w Przelewicach

Spadek liczby osób korzystających z tytułu ubóstwa nastąpił z powodu przejścia niektórych świadczeń z pomocy społecznej do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (renty socjalne – listopad 2003r.) oraz zasiłki stałe i okresowe gwarantowane (maj 2004 r.) wypłacane są przy świadczeniach rodzinnych.

**Pomoc przyznana na dożywianie dzieci w szkole**

Tabela 16

Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ilość dzieci dożywianych	385	425	430	461	464	514
Wydatkowane środki	74.918	86.500	110.141	114.287	119.645	298.207

Źródło: OPS w Przelewicach

Z powyższej tabeli wynika, że ilość dzieci korzystających z tej formy pomocy stale wzrasta. Nadmienić należy, iż od września 2008 r. zmieniona została forma dożywiania dzieci w szkołach podstawowych i gimnazjum na terenie Gminy Przelewice. W chwili obecnej uczniowie objęci są dożywianiem w formie gorących posiłków (3 razy w tygodniu otrzymują pierwsze danie, a 2 razy w tygodniu drugie). Ponadto z gorących posiłków korzystają uczniowie uczący się w placówkach znajdujących się poza terenem naszej gminy..

Aby zapewnić dzieciom odpowiednie warunki spożywania posiłków należałoby wydzielić w szkołach miejsca na stołówki. Ze względu na duże bezrobocie i postępujące zubożenie społeczeństwa w niektórych wypadkach obiad spożyty w szkole jest jedynym posiłkiem dziecka w ciągu całego dnia.

**Rodziny wielodzietne korzystające z pomocy**

Tabela 17

<b>Wyszczególnienie</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>
Rodziny wielodzietne	113	141	116	111	114	127

Źródło: OPS w Przelewicach

W latach 2002 - 2007 z pomocy korzystało średnio 120 rodzin wielodzietnych, które ze względu na brak lub niskie dochody nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb, a zasiłki jakie otrzymują z tut. Ośrodka są niewielkie w stosunku do ich oczekiwań. Rodziny te bardzo często utrzymują się jedynie z zasiłków rodzinnych i pracy dorywczej. Nieznaczny spadek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy na przełomie lat 2002 - 2007 spowodowany jest spadkiem bezrobocia (patrz: rozdział I pkt.1.2). Niemniej jednak dużo rodzin nie jest w stanie samodzielnie poradzić sobie z otaczającą rzeczywistością, czy to ze względu na życiową niezaradność, czy brak jakichkolwiek inicjatywy zmierzającej do polepszenia swojej sytuacji bytowej.

## **2.4 Niepełnosprawność**

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa, że „niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza, bądź uniemożliwia pełnienie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolność do wykonywania pracy zawodowej, jeśli uzyskały orzeczenie.”

Biorąc pod uwagę przytoczoną definicję niepełnosprawność przedstawia się jako zjawisko niejednorodne, które obejmuje wiele ograniczeń funkcjonalnych, może być fizyczna lub intelektualna, a wymienione zaburzenia mogą mieć charakter stały lub przejściowy. Osoby niepełnosprawne korzystają ze świadczeń pomocy społecznej na ogólnych zasadach, określonych w ustawie o pomocy społecznej.



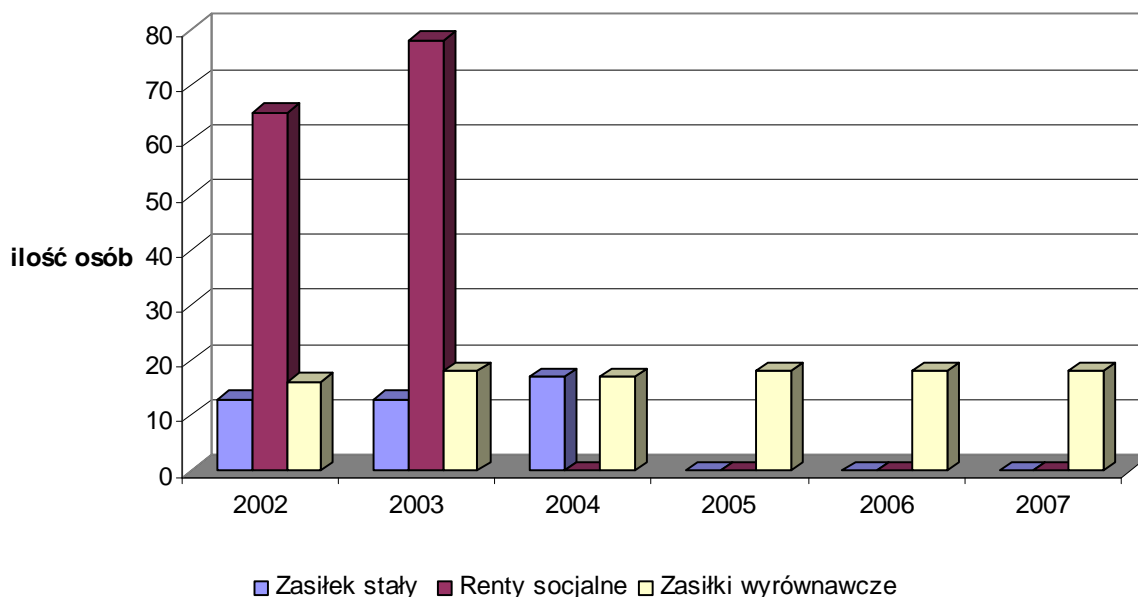
## Osoby korzystające ze świadczeń z powodu niepełnosprawności

Tabela 18

Lp.	Rok	Zasiłek stały	Renty socjalne	Zasiłki wyrównawcze
1	2002	13	65	16
2.	2003	13	78	18
3.	2004	17	0	17
4.	2005	0	0	18
5.	2006	0	0	18
6.	2007	0	0	18

Źródło: OPS w Przelewicach

## Osoby korzystające ze świadczeń z powodu niepełnosprawności



Z dokonanych ustaleń wynika, że liczba niepełnosprawnych wzrasta (oprócz zasiłków stałych wyrównawczych, pracownicy socjalni starają się w pierwszej kolejności o pomoc dla nich w uzyskaniu renty z ZUS-u).

**Usługi opiekuńcze** – obejmują pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza, pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Natomiast specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Szczególnym

rodzajem tych usług są usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Osoby, które wymagają opieki całodobowej i usługi opiekuńcze są dla nich niewystarczające, umieszczone są na ich wniosek w domu pomocy społecznej.

Każda osoba niepełnosprawna, bez względu na stopień i rodzaj niepełnosprawności może raz w roku skorzystać z dofinansowania uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym. Jest to aktywna forma wypoczynku połączonego z rehabilitacją odpowiednią dla danego typu schorzenia.

Inną formą pomocy osobom niepełnosprawnym jest dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne. Można też starać się o środki na likwidację barier architektonicznych - dotyczy to osób, które mają trudności w samodzielnym poruszaniu się. Dofinansowaniem zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ze środków PFRON-u.

#### Osoby niepełnosprawne korzystające z dofinansowania

Tabela 19

Rok	Turnusy Rehabilitacyjne	Sprzęt Rehabilitacyjny	Likwidacja barier Architektonicznych
2002	3	6	brak środków
2003	0	7	brak środków
2004	5	7	1
2005	7	16	1
2006	0	15	1
2007	0	0	0

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Problemami osób niepełnosprawnych zajmują się głównie organizacje pozarządowe, warsztaty terapii zajęciowej, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, ośrodek pomocy społecznej. Ponadto dzieci kontynuujące naukę i posiadające ważne orzeczenie o niepełnosprawności mogą ubiegać się o pomoc w ramach programu PFRON- „Uczeń na wsi” który umożliwia dofinansowanie kosztów nauki. Działania tych instytucji, jak i innych organizacji, zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych, zmierzają do zabezpieczenia podstawowych potrzeb życiowych, wspomaganie w procesie rehabilitacji, likwidacji barier architektonicznych, ograniczają się one jednak najczęściej do członków lub uczestników procesu. Brak jest natomiast kompleksowych działań partnerskich, integrujących osoby niepełnosprawne z różnych placówek oraz osoby niepełnosprawne pozostające w swoim środowisku ze środowiskiem lokalnym mającym na celu przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia.

## 2.5 Starość

Lokalną politykę wobec ludzi starych można określić jako różne przejawy aktywności na ich rzecz, realizowane na terenie działania samorządu terytorialnego w ramach jego zadań zleconych i własnych oraz lokalnych inicjatyw.

Ludzie starsi znajdują się często w trudnej sytuacji materialnej, łączy się to dodatkowo z problemami zdrowotnymi oraz brakiem ofert spędzania czasu wolnego. Dotyczy to przede wszystkim osób samotnych. W takich wypadkach tutejszy Ośrodek proponuje pomoc w formie usług opiekuńczych.

**Osoby korzystające z pomocy w formie usług**

Tabela 20

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem:	10	10	10	7	9	11

Źródło: OPS w Przelewicach

W pomocy społecznej w pierwszej kolejności dąży się do tego, aby usługi opiekuńcze zapewniane były w miejscu zamieszkania. Ma to zapobiec utracie kontaktu ze swoim środowiskiem. Z doświadczenia bowiem wiadomo, że ludzie starsi nie lubią zmian, wolą przebywać we własnym domu w otoczeniu przyjaciół i sąsiadów. W niektórych jednak wypadkach, gdy osoba wymaga całodobowej opieki, a jest jej pozbawiona, zostaje na własny wniosek kierowana do domu pomocy społecznej, gdzie ma zapewnioną kompleksową opiekę. Nadmienić należy, że od stycznia 2005 r. kierowanie i obowiązek ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W roku 2007 tut. Ośrodek skierował trzy osoby, za które ponosił całkowitą odpłatność.

## 2.6 Bezdomność

Bezdomność jest zjawiskiem, które wrosło już na dobre w krajobraz polskiej społeczności, stało się naturalną jego częścią. Tym niemniej spotykamy różne postawy wobec ludzi dotkniętych tym problemem. Jedni obok bezdomnych przechodzą obojętnie ("to nie jest ich problem"), inni odnoszą się z litością ("tacy biedni...") lub ze zdziwieniem ("skąd oni się wzięli"), jeszcze innych widok bezdomnych irytuje ("żeby nie można z nimi zrobić porządku"). Rzadko jednak zastanawiamy się nad złożoną naturą bezdomności, nad przyczynami „wchodzenia” w nią, nad znaczeniem naszych własnych postaw i zachowań, nad odpowiedzialnością. Bezdomny, to nie tylko ten który śpi na dworcu, klatkach schodowych, w piwnicach, noclegowniach, czy pod gołym niebem. To też człowiek, który wymaga pomocy. Przemiany społeczne, rozpad rodziny, bezrobocie oraz nadużywanie alkoholu, to częste przyczyny powstania bezdomności. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, gmina ma obowiązek zapewnienia osobom bezdomnym schronienia, posiłku i ubrania. Schronienia udziela się w noclegowniach oraz innych domach o podobnym przeznaczeniu, do których to pracownicy socjalni kierują osoby bezdomne. Na terenie gminy nie

funkcjonuje żadna placówka, osoby bezdomne kierowane są do schronisk na terenie Szczecina i Stargardu Szczecińskiego.

## 2.7 Zjawisko uzależnień

Jedną z poważniejszych kwestii społecznych, będących powodem problemów osobistych i rodzinnych są uzależnienia: od alkoholu, narkotyków, leków i nikotyny. Prowadzą one do utraty zdrowia, obciążają budżet rodziny oraz są przyczyną przemocy, rozpadu rodziny, przestępczości.

Uzależnienie od alkoholu występuje u około 800 tys. osób w Polsce i jest chorobą społeczną, której konsekwencje dotyczą nie tylko osób uzależnionych, ale także członków rodzin i środowisk społecznych. Zgodnie z obowiązującym w Polsce systemem diagnostycznym, Międzynarodową Klasyfikacją Chorób, Urazów i Przyczyn Zgonów, uzależnienie od alkoholu identyfikowane jest jako zespół właściwości fizjologicznych, emocjonalnych, behawioralnych i poznawczych, które pojawiają się w wyniku wieloletniego używania alkoholu. Natomiast narkomania – to stałe lub okresowe przyjmowanie bez zalecenia lekarza zarówno narkotyków jak i leków uspakajających, nasennych oraz innych środków odurzających, w wyniku czego może powstać lub powstała zależność od nich.

Na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że problem uzależnienia od alkoholu co roku się powiększa. Niemniej jednak zjawisko to na terenie tutejszej gminy nie zostało dokładnie zdiagnozowane, tak samo jak zjawisko narkomanii. Gmina Przelewice posiada następujące zasoby służące bezpośrednio i pośrednio rozwiązywaniu problemów alkoholowych i pomocy rodzinom dysfunkcyjnym:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 12 Świetlic Środowiskowych,
- Przelewickie Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Wrzos”.

Ponadto we wszystkich szkołach podstawowych i gimnazjum realizowane są programy profilaktyczne m.in. „Trzy koła”, „Zanim spróbujesz”, co w dużym stopniu przyczynia się do zapobiegania nadużywania środków uzależniających oraz zapobiegania aktom przemocy i agresji wśród dzieci i młodzieży.

W zakresie profilaktycznej działalności edukacyjnej skierowanej do tego środowiska prowadzone są również działania zmierzające do wzbudzania ich aktywności psychicznej i fizycznej mające na celu rozwój zainteresowań kulturalnych. Starano się to czynić m.in. poprzez opiekunów prowadzących zajęcia w świetlicach środowiskowych. Wszystkie te placówki zaopatrywane są w niezbędny sprzęt i wyposażenie, materiały szkolne, papiernicze, edukacyjne ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych przedstawiały się następująco:

- w roku 2004 – 45.000,00 zł,
- w roku 2005 – 50 000,00 zł,
- w roku 2006 - 57 000,00 zł,
- w roku 2007 – 69 000,00 zł.

Liczba zgłoszonych wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie leczenia w roku 2004 r. wynosiła 15, w roku 2005 r. – 23, a w 2006 r. – 23. Natomiast w 2007 r. liczba ta wyniosła 20.

Ponadto każdego roku uchwalany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który ukierunkowany jest na:

- pomoc rodzinom dotkniętym następstwami nadużywania alkoholu, w tym ofiarom przemocy,
- pomoc dzieciom osób uzależnionych od alkoholu dotkniętym następstwami nadużywania, alkoholu przez rodziców, w zakresie pomocy socjalno- bytowej, psychologicznej i szkolnej.

**Główne działania strategiczne Gminnego Programu na lata następne to:**

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.
2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
4. Wspomaganie działalności instytucji i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

# ROZDZIAŁ III.

## ANALIZA SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza.

Gmina Przelewice ma ograniczony wpływ na kształtowanie się procesów społeczno – prawnych. Może natomiast w sposób aktywny wykorzystywać szanse i unikać zagrożeń płynących z otoczenia zewnętrznego. Jedną z mocnych stron gminy są posiadane zasoby potencjału ludzkiego i instytucji gminnych, gdyż to o nich przede wszystkim opiera się rozwój społeczny naszej gminy.

Analiza SWOT stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych polityki społecznej Gminy Przelewice. Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron polityki społecznej oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną gminy. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

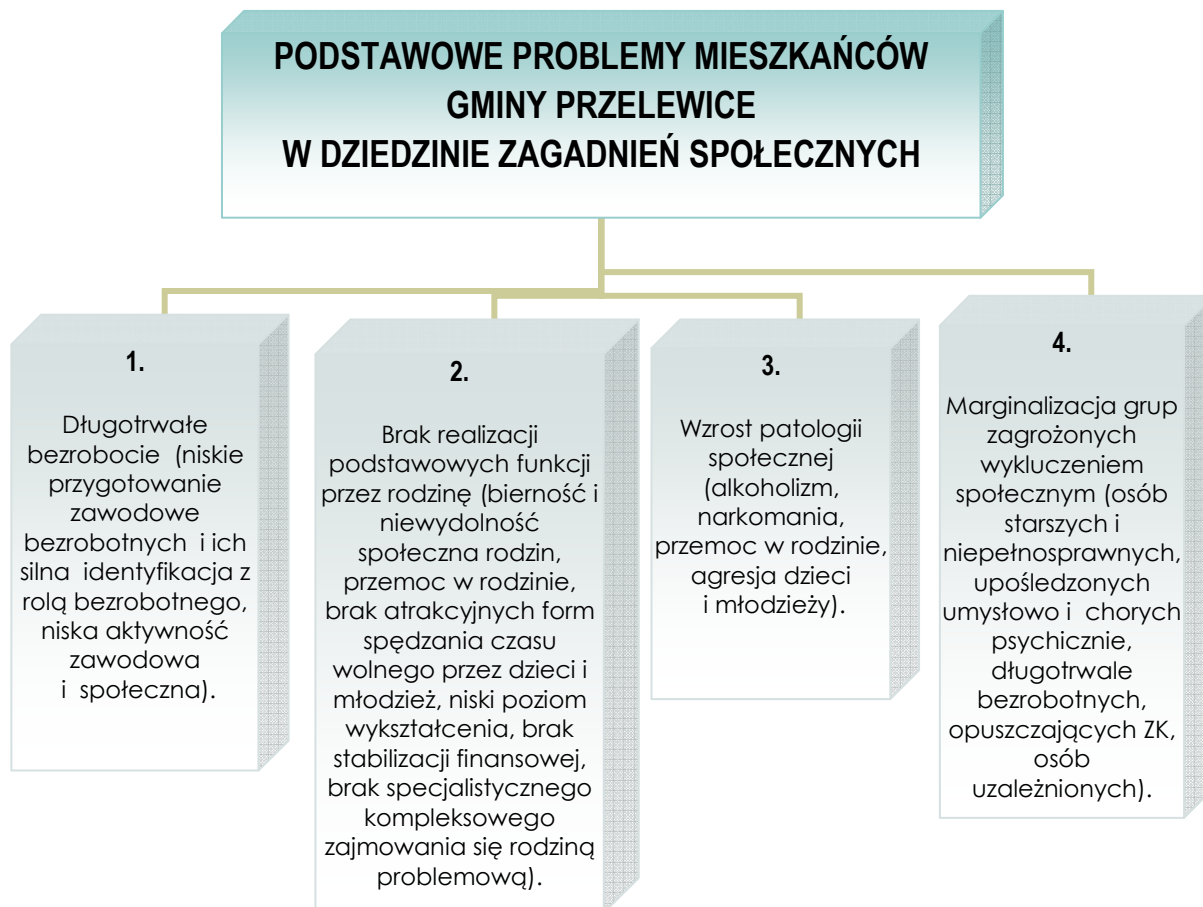
- **„mocnych stron”** – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony polityki społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- **„słabych stron”** – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki społecznej i które niewyeliminowane utrudniają będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- **„szans”** - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych przez niego działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi polityki społecznej;
- **„zagrożeń”** - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwoju polityki społecznej (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na gminę i rozwój).

Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach polityki społecznej i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach polityki społecznej gminy ułożonych przekrojowo. Niektóre zapisy z powodu swej lakoniczności mogą wydawać się nie do końca czytelne, ale zespół redakcyjny z pełną świadomością dokonał takich właśnie rozstrzygnięć.

Analiza SWOT jest kontynuacją i podsumowaniem diagnozy stanu i w niej znajduje uzasadnienie większość rozstrzygnięć.

### 3.1 Identyfikacja podstawowych problemów społecznych

Zdiagnozowane podczas konsultacji społecznych problemy w dziedzinie zagadnień społecznych:



<b>NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I STAROŚĆ</b>	
<b>MOCNE STRONY</b>	<b>SŁABE STRONY</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• istniejący system wsparcia społecznego, w tym instytucje pomocy społecznej</li> <li>• katalog świadczeń społecznych</li> <li>• usługi opiekuńcze</li> <li>• dom pomocy społecznej na terenie powiatu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ograniczony dostęp niepełnosprawnych do otwartego rynku pracy</li> <li>• brak placówek dziennego pobytu</li> <li>• bariery architektoniczne</li> <li>• brak usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi</li> </ul>
<b>SZANSE</b>	<b>ZAGROŻENIA</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• środki unijne</li> <li>• zrzeszanie się w stowarzyszenia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• znieczulica społeczna na sprawy osób niepełnosprawnych i starych</li> <li>• izolowanie się, niechęć do współpracy na</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>wzrost gospodarczy</li> </ul>	rzecz zmiany swojej sytuacji
<b>BEZROBOCIE</b>	
<b>MOCNE STRONY</b>	<b>SŁABE STRONY</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>ambicje młodych ludzi do podwyższania kwalifikacji zawodowych</li> <li>dobre rozpoznanie klientów w systemie pomocy społecznej</li> <li>traktowanie długotrwale bezrobotnych, jako grupy szczególnego ryzyka i w związku z tym stosowanie preferencji w aktywności zawodowej</li> <li>działalność pracowni multimedialnych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>silna identyfikacja osób długotrwale bezrobotnych z rolą bezrobotnego i brak wiary w możliwości znalezienia pracy</li> <li>niskie przygotowanie zawodowe bezrobotnych</li> <li>brak centrum lub klubu integracji społecznej</li> </ul>
<b>SZANSE</b>	<b>ZAGROŻENIA</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>zatrudnianie absolwentów</li> <li>wzrost gospodarczy</li> <li>aktywność bezrobotnych</li> <li>działalność centrum lub klubu integracji społecznej</li> <li>prace społeczno-użyteczne, roboty publiczne i prace interwencyjne</li> <li>zmiany legislacyjne mające wpływ na zatrudnianie bezrobotnych</li> <li>powstawanie nowych przedsiębiorstw</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>brak skutecznej polityki państwa w zakresie rozwiązywania bezrobocia</li> <li>rozwój szarej strefy gospodarczej (praca na czarno)</li> <li>mało efektywna gospodarka i słabe uprzemysłowienie</li> </ul>

<b>UBÓSTWO</b>	
<b>MOCNE STRONY</b>	<b>SŁABE STRONY</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>katalog świadczeń społecznych</li> <li>instytucje pomocy społecznej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>niedostateczna ilość środków finansowych</li> <li>ubożenie społeczeństwa</li> <li>długotrwale bezrobocie</li> <li>niskie wykształcenie</li> <li>niskie zarobki i bezradność</li> <li>niechęć do współpracy na rzecz zmiany swojej sytuacji</li> </ul>



	<ul style="list-style-type: none"> <li>• dziedziczenie bezrobocia</li> </ul>
<b>SZANSE</b>	<b>ZAGROŻENIA</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• wysoka aktywność osób i rodzin z obszaru ubóstwa</li> <li>• rozwój gospodarczy i związana z tym poprawa materialna rodzin</li> <li>• większe środki na pomoc społeczną</li> <li>• wzrost płac oraz emerytur i rent,</li> <li>• prace społecznie-użyteczne i interwencyjne oraz roboty publiczne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wzrost patologii społecznej</li> <li>• wysoki wskaźnik bezrobocia</li> <li>• mała ilość przedsiębiorstw</li> </ul>

## UZALEŻNIENIA

<b>MOCNE STRONY</b>	<b>SŁABE STRONY</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• zaangażowanie pracowników oświaty, pracowników społecznych, służby zdrowia</li> <li>• działalność instytucji zajmujących problemami uzależnień</li> <li>• działalność świetlic środowiskowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• roszczeniowe postawy osób zagrożonych marginalizacją</li> <li>• brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy w rodzinie</li> <li>• wzrost patologii społecznej</li> </ul>
<b>SZANSE</b>	<b>ZAGROŻENIA</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• rozwój gospodarczy</li> <li>• utworzenie sieci poradnictwa specjalistycznego w gminie lub powiecie</li> <li>• utworzenie miejsca pobytu dla ofiar przemocy w gminie lub powiecie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• nasilające się akty agresji wśród dorosłych i dzieci</li> <li>• wzrost uzależnień</li> <li>• duże bezrobocie i brak miejsc zagospodarowania czasu wolnego</li> <li>• upadek wartości moralnych i autorytetów</li> </ul>

## BEZDOMNOŚĆ

<b>MOCNE STRONY</b>	<b>SŁABE STRONY</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• istniejący system pomocy społecznej</li> <li>• katalog świadczeń socjalnych,</li> <li>• stały kontakt z komendą policji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• uzależnienia,</li> <li>• brak schroniska w powiecie</li> <li>• postępująca degradacja społeczna</li> <li>• niechęć do współpracy na rzecz zmiany</li> </ul>

	swojej sytuacji (bezdomność z wyboru)
<b>SZANSE</b>	<b>ZAGROŻENIA</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• rozwój gospodarczy</li> <li>• utworzenie noclegowni lub schroniska w powiecie</li> <li>• tworzenie koalicji w środowisku na rzecz rozwiązywania problemów społecznych</li> <li>• pokazywanie pozytywnych wzorców osób i środowisk</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wzrost patologii społecznej</li> <li>• brak skutecznej polityki państwa w zakresie rozwiązywania problemu bezdomności</li> <li>• możliwość wymeldowania administracyjnego osoby nie przebywającej powyżej 3-m-cy w miejscu zameldowania</li> <li>• eksmisje</li> </ul>

<b>DZIECI I MŁODZIEŻ</b>	
<b>MOCNE STRONY</b>	<b>SŁABE STRONY</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• warunki edukacyjne na poziomie podstawowym i gimnazjalnym</li> <li>• dostępność do istniejących obiektów sportowych i rekreacyjnych</li> <li>• zajęcia pozalekcyjne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ograniczony dostęp do kultury (kino, teatr)</li> <li>• brak miejsc rekreacji i wypoczynku z podziałem na grupy wiekowe</li> <li>• bariery finansowe na rozwój dzieci i młodzieży, wynikające z niskiego statusu materialnego części rodziców i opiekunów prawnych</li> <li>• patologie w rodzinie, w tym alkoholizm rodziców</li> <li>• nikotynizm wśród dzieci i młodzieży,</li> <li>• agresja wewnątrzrodzinkowa</li> <li>• agresja zewnętrzna</li> </ul>
<b>SZANSE</b>	<b>ZAGROŻENIA</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• środki unijne na programy profilaktyki i zapobiegania zjawiskom patologicznym wśród dzieci i młodzieży</li> <li>• dostępność do kultury w rozwijających się aglomeracjach</li> <li>• wzrost gospodarczy</li> <li>• nowa ogólnie dostępna infrastruktura sportowa</li> <li>• rozwój oferty edukacyjnej na poziomie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• brak autorytetów</li> <li>• rosące zjawiska patologiczne, w tym alkoholizmu i narkomanii wśród nieletnich</li> <li>• brak programów ogólnopolskich tworzących warunki dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży</li> <li>• światowe trendy nie zawsze warunkujące prawidłowy rozwój młodego pokolenia</li> </ul>

ponadgimnazjalnym i wyższym

- edukacja rodziców
- tworzenie grup wsparcia dla rozwiązywania bieżących problemów dzieci i młodzieży

Po dokonaniu analizy SWOT wyszczególniono główne problemy mieszkańców Gminy Przelewice w dziedzinie zagadnień społecznych. Podzielono je na kwestie dotyczące:

- bezrobocia,
- problemów rodzin,
- występujących patologii,
- wykluczenia społecznego.

Problemy te diagnozowane były w trakcie warsztatów przez mieszkańców Gminy Przelewice. Na ich podstawie określono cele strategiczne gminy w zakresie pomocy społecznej w niniejszej strategii.

Niniejsza Strategia została opracowana na podstawie diagnozy i analizy problemów społecznych gminy w celu ustalenia wizji polityki społecznej oraz przedstawienia bilansu korzystnych i niekorzystnych cech społecznych gminy, a na ich podstawie identyfikacji barier i przeszkód. W dokumencie tym wskazane są główne problemy społeczne i cele strategiczne, których wybór został poprzedzony analizą SWOT oraz konsultacjami społecznymi, które odbyły się w miesiącach: maj i czerwiec 2008 roku. Do prac nad aktualizacją Strategii aktywnie włączył się również Gminny Zespół Integracji Społecznej oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Przelewicach. Gminny Zespół powołany został Zarządzeniem nr 62/08 Wójta Gminy Przelewice z dnia 09.07.2008 r.) m.in. do przygotowania, aktualizacja i monitorowania GSRPS. W skład Zespołu weszły następujące osoby:

1. Janusz Wójtowicz – Sekretarz Gminy Przelewice
2. Anna Garzyńska - Koordynator Gminny PIS
3. Sylwia Ostrowska – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej
4. Waldemar Pender – Przewodniczący Komisji Społecznej Rady Gminy w Przelewicach
5. Maria Jolanta Syczewska – Dyrektor Ogrodu Dendrologicznego Zakładu Budżetowego w Przelewicach
6. Andrzej Kozicki – Prezes Przelewickiego Stowarzyszenia „Wyrównajmy Szanse”
7. Dariusz Jałoszyński – członek Zarządu Przelewickiego Stowarzyszenia „Wyrównajmy Szanse”
8. Bożena Fiszer – przedstawiciel sektora prywatnego
9. Lucyna Głowacka - przedstawiciel sektora prywatnego.

Projekt Strategii zaakceptowany został przez uczestników warsztatów podsumowujących prace nad aktualizacją Strategii, które odbyły się w miesiącu październiku 2008 roku.

## 3.2 KIERUNKI ROZWOJU GMINY PRZELEWICE

Wizja definiowana jest jako pozytywne wyobrażenie przyszłości. Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć za 10 -15 lat mieszkańcy. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeżeli podejmujemy działania strategiczne.

Wizję rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Przelewice określono na podstawie analizy sytuacji społecznej, wyodrębnienia obszarów problemowych oraz w wyniku prac warsztatowych. Brzmi ona:

**Gmina Przelewice miejscem, w którym każdy człowiek ma możliwość  
rozwoju i zaspokajania swoich potrzeb edukacyjnych,  
kulturowych i zawodowych.**

**Gmina Przelewice to gmina wspierająca społeczności lokalne w ich  
integracji i samoorganizacji oraz aktywizacji, zapewniająca miejsca spotkań  
do realizacji oddolnych inicjatyw lokalnych oraz kultywowania tradycji,  
promująca potencjał ludzki, walory turystyczne oraz dobre praktyki podmiotów  
działających na terenie gminy.**

Wypracowana podczas warsztatów wizja jest zgodna z misją STRATEGII ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO GMINY PRZELEWICE NA LATA 2005 – 2015: *„Obszar zrównoważonego rozwoju o charakterze rolniczym i turystycznym z dobrą infrastrukturą sprzyjającą rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości. Gmina przyjazna mieszkańcom i inwestorom, z dobrą ofertą turystyki pobytowej i weekendowej skierowanej do mieszkańców aglomeracji, opartą na agroturystyce, zasobach przyrodniczych i pełnej dostępności do terenów rekreacyjnych. Bezpieczny samorząd zapewniający komfort życia i wypoczynku jej mieszkańcom”.*

Wyznaczone cele obu dokumentów składają się na zapewnienie mieszkańcom Gminy Przelewice dogodnych warunków zarówno w życiu gospodarczym, jak i społecznym.

## **ROZDZIAŁ IV.**

### **CELE STRATEGICZNE POLITYKI SPOŁECZNEJ**

#### **4.1 Wyszczególnienie**

Strategia pozwala zaplanować harmonijny plan rozwoju, przygotować działania zgodne z wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary strategiczne i ich poszczególne etapy realizacji. Są one najistotniejszymi polami działania polityki społecznej, jednocześnie wytyczają kierunki prac na najbliższe lata.

Działalność polityki społecznej w Gminie Przelewice koncentrować będzie się na czterech obszarach. Cele zidentyfikowane zostały w oparciu o przeprowadzone konsultacje społeczne podczas warsztatów z przedstawicielami organizacji pozarządowych, instytucji i jednostek organizacyjnych oraz lokalnych liderów z terenu Gminy Przelewice. Niniejsza Strategia została opracowana na podstawie diagnozy i analizy problemów społecznych gminy w celu ustalenia wizji polityki społecznej oraz przedstawienia bilansu korzystnych i niekorzystnych cech społecznych gminy, a na ich podstawie identyfikacji barier i przeszkód. W dokumencie tym wskazane są główne problemy społeczne i cele strategiczne, których wybór został poprzedzony analizą SWOT oraz konsultacjami społecznymi,.

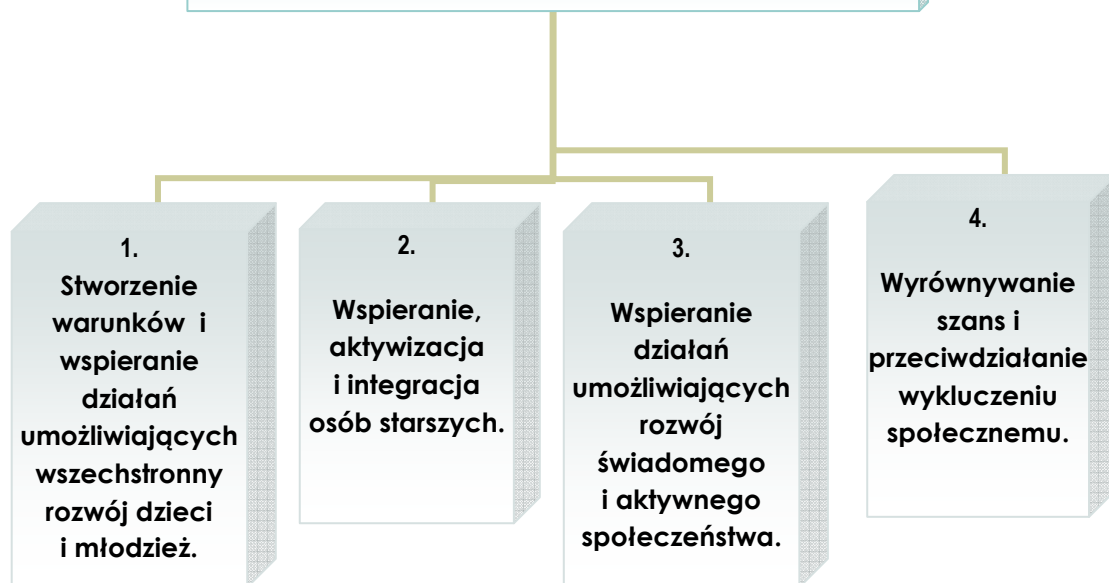
Obszary priorytetowe (kierunki rozwoju) to sfery, które powinny odzwierciedlać zasadnicze pola działań w zakresie polityki społecznej w gminie w najbliższych 7 latach. Innymi słowy to swoiste "koła zamachowe" dla dalszego rozwoju społecznego gminy.

#### **4.2. Cele strategiczne rozwoju Gminy Przelewice w dziedzinie polityki społecznej**

Nadrzędnym celem Strategii jest stworzenie warunków do rozwoju i zaspokajania potrzeb edukacyjnych, kulturowych i zawodowych przez mieszkańców gminy oraz wspieranie ich w integracji i samoorganizacji oraz aktywizacji, a także zapewnienie miejsc spotkań do realizacji oddolnych inicjatyw lokalnych oraz kultywowania tradycji, promowanie potencjału ludzkiego, walorów turystycznych.

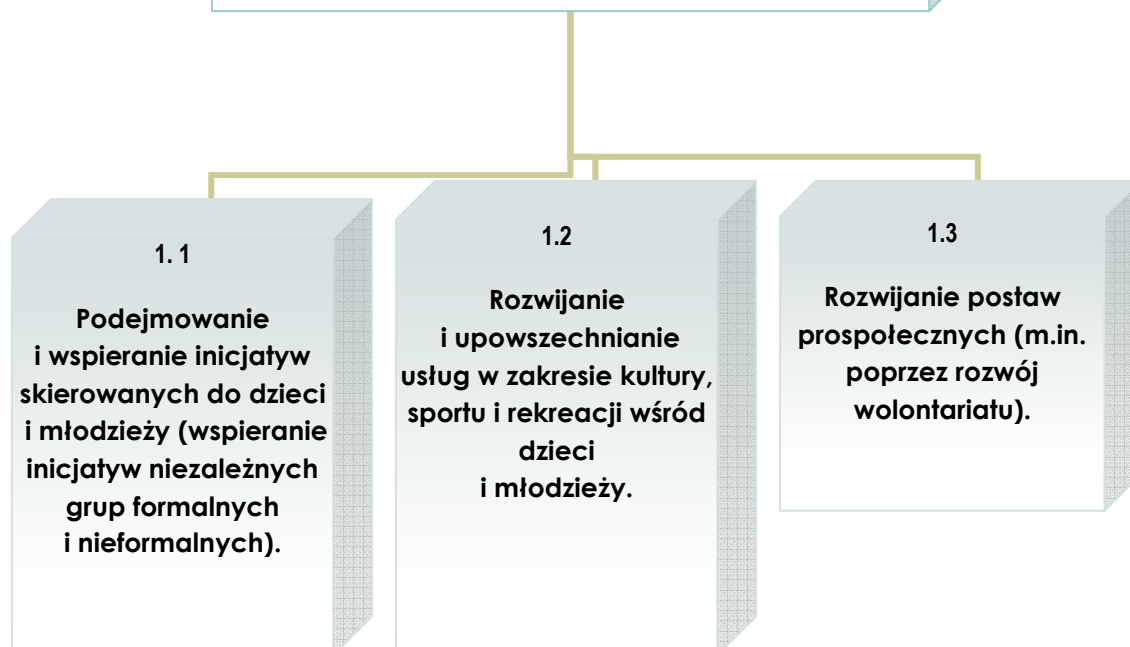
W ramach wyznaczonych obszarów problemowych zostały określone cele strategiczne zgodnie z niżej podanym schematem.

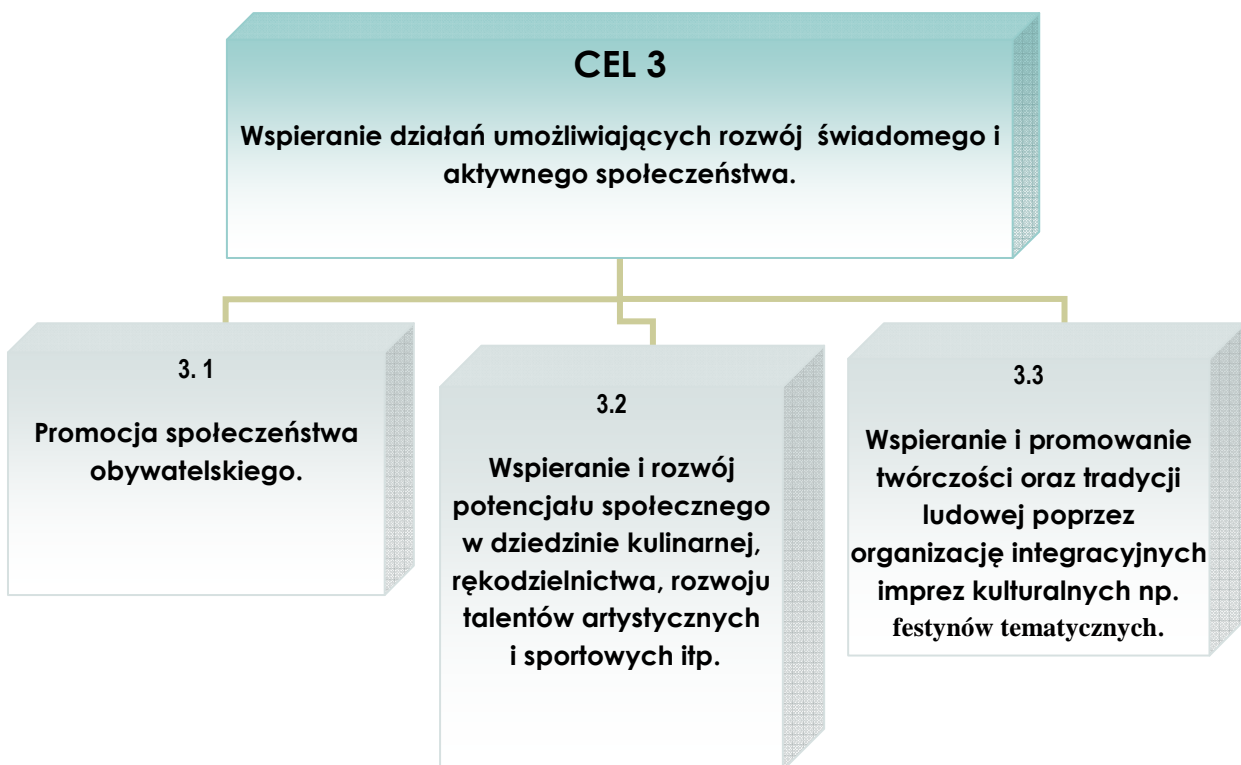
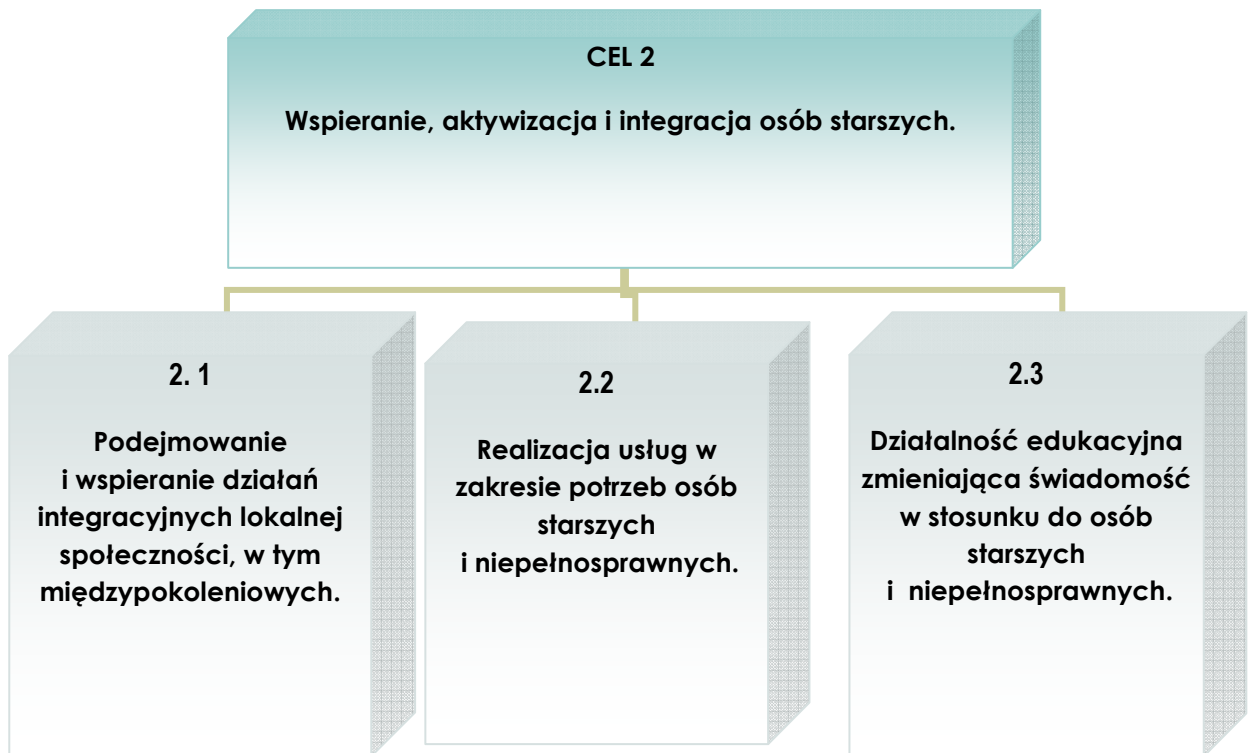
## CELE STRATEGICZNE

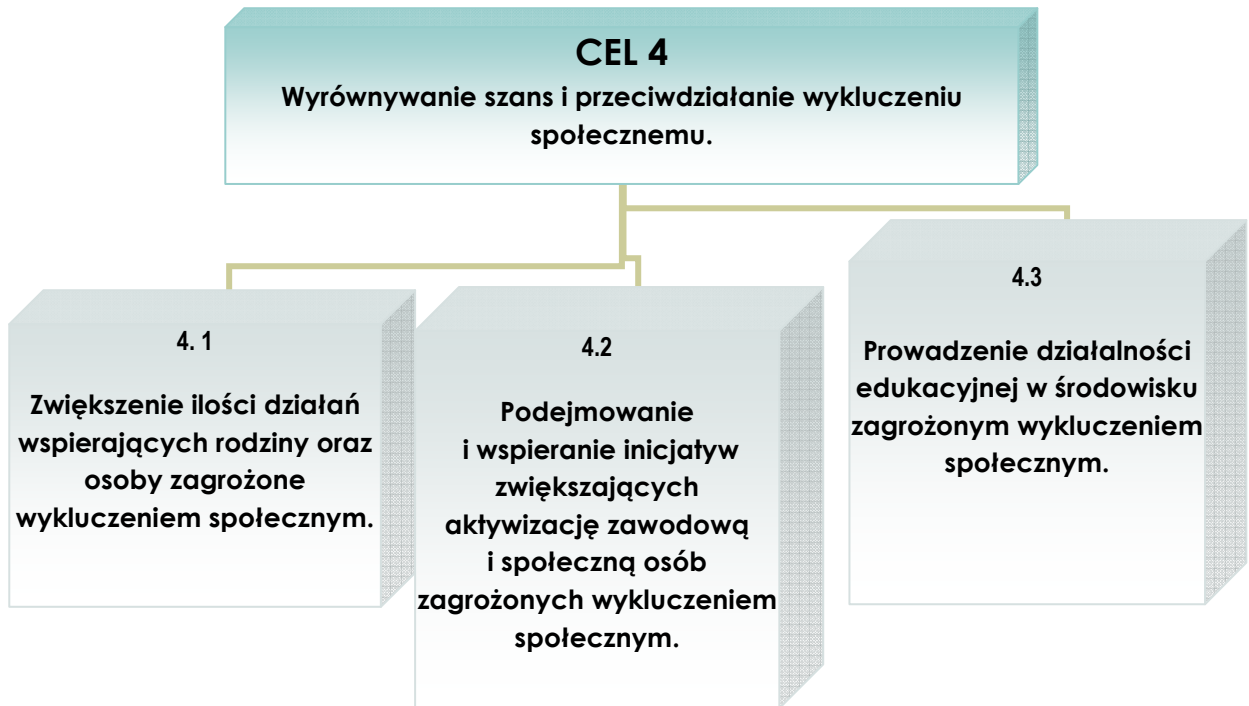


### CEL 1

Stworzenie warunków i wspieranie działań umożliwiających wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży.







Realizacja wyszczególnionych wyżej celów odbywać się będzie zgodnie z zaplanowanymi działaniami szczegółowo opisanymi w pkt. 4.3 niniejszej Strategii.

**WAGA:**

Zidentyfikowane cele i kierunki działania w poszczególnych obszarach są jedynie podstawą do ostatecznego wyboru wariantu rozwiązywania problemów społecznych. Nie jest możliwa realizacja wszystkich zidentyfikowanych celów w okresie realizacji Strategii. Cele, które nie znalazły miejsca w wybranym wariantcie mogą być podstawą dla aktualizacji Strategii w następnych latach, w procesie monitorowania tego dokumentu.



### 4.3. WYSZCZEGÓLNIENIE DZIAŁAŃ I ŹRÓDŁA ICH FINANSOWANIA

Działania	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy i podmioty współrealizujące	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskaźnik (jednostka)
<b>Cel 1</b> <b>Stworzenie warunków i wspieranie działań umożliwiających wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży</b>					
1. Stworzenie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego (świetlice, kółka zainteresowań, zajęcia sportowo-rekreacyjne, uczestnictwo w imprezach okolicznościowych, itp.).	Gmina, OPS, Szkoły	Gmina, OPS, Szkoły, organizacje pozarządowe i inne	PO KL, PROW, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów wspierających tworzenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego, Liczba osób objętych wsparciem itp.
2. Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej w placówkach oświatowych, szkolenia liderów itp.	Gmina, Szkoły	Gmina, Szkoły i inne	PO KL, PROW, środki własne, uczelnie wyższe pedagogiczne i inne	2009-2013	Liczba inicjatyw/ projektów dot. wdrożenia programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej w placówkach oświatowych, Liczba szkolenia liderów/ uczestników itp.
3. Promowanie i propagowanie wolontariatu jako pomostu łączącego zdobytą wiedzę i przyszłą pracę zawodową.	Gmina, OPS, Szkoły	Gmina, OPS, Szkoły, organizacje wspierające i inne	PO KL, Fundusz NGO, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/projektów dot. promocji wolontariatu itp.
4. Umożliwienie łatwego dostępu do Internetu i innych technologii.	Gmina	Gmina	PO KL, PROW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów Liczba punktów dostępu do Internetu/osób korzystających z oferty itp.
5. Remont świetlic na terenie gminy.	Gmina	Gmina	PROW, środki własne i inne	2009-2010	Liczba wyremontowanych obiektów
6. Alternatywne formy wychowania przedszkolnego z zabezpieczeniem placu zabaw i aktywności rodziców dzieci korzystających z oferty.	Gmina	Gmina, Szkoły, organizacje pozarządowe i inne	PO KL, PROW, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów wspierających tworzenie alternatywnych form wychowania przedszkolnego Liczba osób objętych wsparciem itp.

Działania	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy i podmioty współrealizujące	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskaźnik (jednostka)
7. Modernizacja boisk na terenie gminy.	Gmina	Gmina	RPO, PROW, środki własne i inne	2009-2010	Liczba zmodernizowanych obiektów sportowych
8. Organizowanie turniejów międzyszkolnych i międzysoteckich.	Gmina, Szkoły, Rady Soteckie	Gmina, Szkoły, Rady Soteckie	PO KL, PPWOW, PROW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów Liczba turniejów/ osób korzystających z oferty
9. Prowadzenie profilaktycznej działalności w zakresie uzależnień w szczególności dla dzieci i młodzieży	Szkoły, GKRPA	Szkoły, GKRPA, organizacje pozarządowe, uczelnie wyższe pedagogiczne i inne	PO KL, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Ilość inicjatyw/ projektów w zakresie prowadzenia profilaktycznej działalności w dla dzieci i młodzieży Liczba uczestników objętych działaniem
10. Dożywanie dzieci i młodzieży	OPS	OPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet państwa, środki własne i inne	2009-2015	Liczba dzieci i młodzieży objętych dożywianiem
<b>Cel 2</b>	<b>Wspieranie, aktywizacja i integracja osób starszych</b>				
1. Organizacja imprez rekreacyjno-integracyjnych dla mieszkańców gminy, w tym osób starszych.	Gmina, OPS	Gmina, OPS, organizacje pozarządowe, parafie, biblioteka i inne	PO KL, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów Liczba zorganizowanych imprez/ osób korzystających z oferty
2. Organizacja spotkań dla mieszkańców ze znanymi ludźmi sztuki, kultury, literatury i polityki itp.	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe, biblioteka i inne	PO KL, PPWOW, PROW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów Liczba zorganizowanych spotkań/ osób korzystających z oferty
3. Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób starszych i chorych, szkolenie opiekunów osób starszych.	OPS	OPS, SP ZOZ, organizacje pozarządowe i inne	budżet państwa, środki własne i inne	2009-2015	Liczba osób korzystających z usług. Liczba szkoleń/ przeszkolonych osób

Działania	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy i podmioty współrealizujące	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskaźnik (jednostka)
4. Popularyzacja zasad zdrowego stylu życia m.in. poprzez świadczenie usług edukacyjnych i rekreacyjnych wśród osób starszych np. realizacja wykładów edukacyjnych nt. „Jak żyć długo i zdrowo”, animacja środowiska seniorów (warsztaty, wycieczki, spotkania integracyjne).	Gmina, OPS	Gmina, OPS, SP ZOZ, organizacje pozarządowe i inne	PO KL, PPWOW, PROW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów popularyzujących zasady zdrowego stylu życia Liczba zorganizowanych wykładów/ warsztatów/ wycieczek/ spotkań/ osób korzystających z oferty
5. Wyjazdy integracyjne, wizyty studyjne dot. stosowania dobrych praktyk itp.	Gmina, OPS	Gmina, OPS	PROW, PPWOW, środki własne i inne	2009-2010	Liczba zorganizowanych wyjazdów/ osób korzystających z oferty
6. Zwiększanie dostępności do lekarzy specjalistów.	SP ZOZ	NFZ, SP ZOZ i inne	budżet państwa, środki własne i inne	2009-2015	Liczba badań/ osób przebadanych itp.
7. Profilaktyka zdrowotna.	SP ZOZ	SP ZOZ i inne	budżet państwa, środki własne, organizacje pozarządowe i inne	2009-2015	Liczba badań/ osób przebadanych/ mammobusów itp.
8. Świadczenie usług edukacyjnych wśród osób starszych w ramach spotkań w klubach, świetlicach wiejskich itp.	Gmina, OPS	Gmina, OPS, organizacje pozarządowe i inne	PO KL, PPWOW, PROW środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów w zakresie usług edukacyjnych wśród osób starszych Liczba zorganizowanych spotkań/ osób korzystających z oferty itp.
<b>Cel 3 Wsparcie działań umożliwiających rozwój świadomego i aktywnego społeczeństwa</b>					
1. Doskonalenie zasobów ludzkich uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.	Gmina	Gmina, OPS, organizacje pozarządowe i inne	PO KL, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów/ osób korzystających z oferty itp.
2. Tworzenie nowych przedsięwzięć kulturalnych o	Gmina	Gmina, OPS, organizacje	PROW, PPWOW, środki własne	2009-2015	Liczba przedsięwzięć/ projektów/ osób korzystających z oferty itp.

Działania	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy i podmioty współrealizujące	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskaźnik (jednostka)
znaczeniu lokalnym i regionalnym.		pozarządowe i inne	i inne		
3. Tytuł „Nasze lokalne dziedzictwo” działalność promocyjno-wydawnicza poświęcona utalentowanym ludziom i wykorzystaniu walorów turystycznych Gminy Przelewice.	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe i inne	PROW, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów/ osób korzystających z oferty/ materiałów promocyjnych itp.
4. Wspieranie i promowanie twórczości oraz tradycji ludowej poprzez organizację integracyjnych imprez kulturalnych np. organizację festynów tematycznych. Tytuły: „Przelewickie Dni Folwarku”, „Przelewicka Giełda Artystyczna”, „Przelewickie grillowanie”, „Sportowe potyczki”, „Turniej rodzinny”.	Gmina	Gmina, OPS, organizacje pozarządowe i inne	PROW, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów Liczba zorganizowanych imprez/ osób korzystających z oferty
5. Ożywienie lokalnych tradycji i więzi społecznych oraz obrzędów ludowych.	Gmina	Gmina, OPS, organizacje pozarządowe i inne	PROW, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów Liczba/ osób korzystających z oferty
6. Organizacja szkoleń, kursów, spotkań na temat zakładania organizacji, zakładania własnej działalności itp.	Gmina	Gmina, OPS, organizacje pozarządowe i inne	PO KL, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba zorganizowanych szkoleń/ uczestników szkolenia
7. Wspieranie przeprowadzanych przez PUP kursów, szkoleń umożliwiających przekwalifikowanie się.	Gmina, OPS, PUP	Gmina, OPS, PUP i inne	PO KL, budżet państwa, środki własne i inne	2009-2015	Liczba zorganizowanych szkoleń/ kursów/ uczestników szkolenia/kursów

Działania	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy i podmioty współrealizujące	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskaźnik (jednostka)
8. Pobudzanie oddolnych inicjatyw.	Gmina, OPS	Gmina, OPS, organizacje pozarządowe i inne	PROW, PPWOW, środki własne, Fundusz NGO i inne	2009-2015	Ilość zrealizowanych inicjatyw/projektów itp.
9. Pozyskiwanie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności.	Gmina	Gmina, OPS, organizacje pozarządowe, parafie i inne	PO KL, PROW, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Ilość inicjatyw/ pozyskanych liderów itp.
10. Opracowanie i wdrożenie zasad dostępu do usług edukacyjnych różnych grup społecznych.	Gmina, Szkoła	Gmina, Szkoła, organizacje pozarządowe, parafie i inne	PO KL, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Ilość opracowań/ wdrożonych projektów itp.
11. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej.	GKRPA	GKRPA, OPS, organizacje pozarządowe i inne	PO KL, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów Liczba osób/rodzin korzystających z oferty itp.
<b>Cel 4</b>	<b>Wyrównywanie szans i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.</b>				
1. Zawieranie kontraktów socjalnych i wdrażanie skutecznych metod aktywizacji społecznej i zawodowej bezrobotnych	OPS	OPS, PUP, WUP	budżet państwa, środki własne i inne	2009-2015	Ilość zawartych kontraktów/ osób korzystających z usługi itp.
2. Koordynacja działań na rzecz bezrobotnych w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia.	Gmina, OPS	Gmina, OPS, PUP i inne	PO KL, WUP, budżet państwa, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów itp.

Działania	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy i podmioty współrealizujące	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskaźnik (jednostka)
3. Promowanie rękodzielnictwa i innych umiejętności zwiększających szanse znalezienia alternatywnych źródeł dochodu.	Gmina	Gmina, OPS, organizacje pozarządowe i inne	PO KL, PROW, PPWOW, środki własne, Projekty EFS realizowane przez inne podmioty itp.	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów Liczba osób korzystających z oferty itp..
4. „Przyjaciel młodych” - zadanie szczegółowe: zatrudnienie tzw. pracownika ulicy do pracy z młodzieżą oraz zorganizowanie systemu wsparcia w ramach partnerstwa: szkoły, policji, straży pożarnej, Urzędu Gminy i OPS-u.	Gmina, OPS, OSP,	Gmina, OPS, OSP, Policja, PUP, organizacje pozarządowe, parafie i inne	PO KL, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów Liczba osób korzystających z oferty itp.
5. Wspieranie pozycji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym oraz pomoc w niwelowaniu przyczyn ich dysfunkcji np. „Szkoła rodzin” , w tym uruchomienie warsztatów dla rodzin, telefonu zaufania, doradztwa psychologicznego.	Gmina, OPS, Szkoły	Gmina, OPS, Szkoły, organizacje pozarządowe, parafie i inne	PO KL, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów Liczba wspartych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym itp.
6. Usługi rekreacyjne (organizacja czasu wolnego, promocja konstruktywnych form spędzania czasu wolnego itp.).	Gmina, OPS, Szkoły	Gmina, OPS, Szkoły, organizacje pozarządowe, parafie i inne	PO KL, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów Liczba osób korzystających z oferty itp.
7. Prowadzenie działalności edukacyjnej w środowiskach zagrożonych alkoholizmem, narkomanią i przemocą np. poprzez	Gmina, OPS, Szkoły	Gmina, OPS, Szkoły, organizacje pozarządowe i inne	PO KL, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów Liczba szkoleń/kursów/ uczestników itp.

Działania	Instytucja odpowiedzialna	Realizatorzy i podmioty współrealizujące	Źródła finansowania	Okres realizacji	Wskaźnik (jednostka)
usługi szkoleniowe /kursy umiejętności /edukacyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.					
8. Pomoc osobom i rodzinom najuboższym w formie zasiłków stałych, celowych lub okresowych i innej pomocy materialnej.	OPS	OPS, organizacje pozarządowe, parafie i inne	budżet państwa, środki własne i inne	2009-2015	Ilość osób/ rodzin objętych pomocą itp.
9. Organizacja wycieczek dla dzieci i młodzieży, z udziałem dzieci niepełnosprawnych.	OPS	Gmina, OPS, Szkoły i inne	PO KL, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Ilość wycieczek/ uczestników itp.
10. Organizacja imprez rekreacyjno – integracyjnych z udziałem osób niepełnosprawnych.	OPS	Gmina, OPS, Szkoły i inne	PO KL, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba inicjatyw/ projektów Liczba osób korzystających z oferty, w tym niepełnosprawnych itp.
11. Organizacja prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i publicznych	PUP	OPS, PUP, jednostki organizacyjne gminy	PO KL, PPWOW, środki własne i inne	2009-2015	Liczba bezrobotnych korzystających z tych prac itp.
12. Wspomaganie działalności instytucji i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych.	GKRPA	GKRPA, OPS, organizacje pozarządowe i inne	PO KL, budżet państwa, środki własne i inne	2009-2015	Ilość wspomaganych instytucji/osób itp.
13. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.	OPS	OPS, PUP	PO KL, budżet państwa, środki własne i inne	2009-2015	Ilość centrów/ osób korzystających z usługi

## ROZDZIAŁ V. ZARZĄDZANIE I MONITORING REALIZACJI STRATEGII

### 5.1 ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

Proces wdrażania Strategii oparty jest na jawności życia publicznego i odpowiedzialności personalnej za wykonanie zadań oraz wieloletniego planowania. Strategia będzie wdrażana przez wyznaczone do tego podmioty.

Wdrażanie Strategii jest procesem ciągłym i obejmuje przyjęcie wszystkich założonych celów oraz weryfikację istniejących problemów społecznych i dostosowanie do nich odpowiednich celów i działań. Kolejny etap to wdrożenie mechanizmu pomiaru i oceny postępów we wdrażaniu Strategii. Zakłada się również możliwość dokonywania modyfikacji harmonogramu i oceny jego realizacji co roku przez Zespół Integracji Społecznej powołany m.in. do monitorowania i aktualizacji Strategii.

#### Odpowiedzialność za koordynację realizacji Strategii:

1. Zgodnie z art. 110 pkt. 4 ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728, Nr 171, poz.1056) podmiotem odpowiedzialnym za sferę działań objętych Strategią jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Stąd osobą odpowiedzialną za koordynację realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Kierownik OPS w Przelewicach. Należy również podkreślić, że wdrażanie Strategii odbywać się będzie przy aktywnym udziale podmiotów samorządowych, pozarządowych, ale przede wszystkim samej społeczności, która najlepiej wie jakie są potrzeby i jak je skutecznie zaspokajać.
2. Zarządzeniem Nr 61/08 Wójta Gminy Przelewice z dnia 09 lipca 2008 r. powołano Gminny Zespół Integracji Społecznej w składzie:
  1. Janusz Wójtowicz – Sekretarz Gminy Przelewice
  2. Anna Garzyńska - Koordynator Gminny PIS
  3. Sylwia Ostrowska – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej
  4. Waldemar Pender – Przewodniczący Komisji Społecznej Rady Gminy w Przelewicach
  5. Maria Jolanta Syczewska – Dyrektor Ogrodu Dendrologicznego Zakładu Budżetowego w Przelewicach
  6. Andrzej Kozicki – Prezes Przelewickiego Stowarzyszenia „Wyrównajmy Szanse”
  7. Dariusz Jałoszyński – członek Zarządu Przelewickiego Stowarzyszenia „Wyrównajmy Szanse”
  8. Bożena Fiszer – przedstawiciel sektora prywatnego
  9. Lucyna Głowacka - przedstawiciel sektora prywatnego.

Do zadań GZIS należy w szczególności:

- koordynacja merytoryczna i finansowa realizacji zadań związanych z integracją społeczną i aktywizacją mieszkańców na terenie gminy, w tym wspieranie zadań związanych z realizacją w gminie Programu Integracji Społecznej w ramach Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich;
- przygotowanie, aktualizacja i monitorowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, w tym Roczno Planu Realizacyjnego na kolejny rok z uwzględnieniem planowania budżetu gminy – zapewnienie wkładu własnego do projektów przygotowanych do funduszy zewnętrznych. Roczny Plan Realizacyjny będzie przyjmowany przez Gminny Zespół Integracji Społecznej wg wzoru stanowiącego **Załącznik nr 2.**



## 5.2 MONITORING REALIZACJI STRATEGII

### Monitoring Strategii

Monitorowanie i ewaluacja zapisów strategicznych polega na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych, czy też narastania poszczególnych dolegliwości społecznych.

Elementem skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

- a. **Zespół Integracji Społecznej** powołany m.in. do monitorowania i aktualizacji Strategii.
- b. **Roczna ocena wdrażania Strategii.**

Zespół Integracji Społecznej powinien się spotkać przynajmniej raz w roku w celu:

- 1 - monitorowania przebiegu realizacji zadań (wyszczególnionych do realizacji w roku poprzednim) i osiągnięcia celów operacyjnych. Aktualizacja danych będzie miała miejsce w III kwartale każdego roku,
- 2 - identyfikacji problemów, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację wyznaczonych zadań,
- 3 - przedstawienia propozycji korekty i zmiany w zakresie tych zadań.

Działania wyszczególnione w pkt.: 2 i 3 będą miały miejsce w IV kwartale, tak aby dokonane zmiany mogły zostać uwzględnione przy konstruowaniu budżetu na następny rok oraz przy przygotowywaniu wniosków o dotację. Pomocna w ramach monitoringu będzie **Tabela nr 1** – Wskaźniki monitoringu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przelewice do roku 2015.

## **Sposób dokonywania zmian (aktualizacji) Strategii**

Strategia będzie co roku poddawana przeglądowi i aktualizacji, a wprowadzane zmiany będą miały formę załączników (uchwalane przez Radę Gminy). Natomiast zmiany zarejestrowane zostaną w formularzu, stanowiącym załącznik nr 1.

Istotny elementem systemu monitorowania stanowi sporządzenie Roczego Raportu Realizacja Strategii wraz ze wskazaniem zadań zrealizowanych, zrealizowanych częściowo i nie rozpoczętych. Zawierał on będzie również identyfikację przyczyn problemów i prezentację propozycji ich rozwiązania.

Ponadto istotnym elementem Raportu będzie ocena osiągnięcia poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych w kontekście zrealizowanych i zaplanowanych do realizacji zadań, w szczególności czy w każdym z celów wpasowują się przygotowane zadania.

TABELA 1. WSKAŹNIKI MONITORINGU GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY PRZELEWICE DO ROKU 2015

Oznaczenie celu w wybranym wariantcie	Nazwa celu	Wskaźniki
<b>1</b>	<b>Stworzenie warunków i wspieranie działań umożliwiających wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży</b>	
1.	Podjęcie i wspieranie inicjatyw skierowanych do dzieci i młodzieży (wspieranie inicjatyw niezależnych grup formalnych i nieformalnych).	Ilość inicjatyw / projektów wspierające lokalne inicjatywy społeczne. Ilość osób objętych wsparciem korzystających z projektów wspierających lokalne inicjatywy.
2.	Rozwijanie i upowszechnianie usług w zakresie kultury, sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży.	Ilość projektów skierowanych do dzieci i młodzieży w zakresie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych Ilość dzieci i młodzieży która zbuduje w sobie poczucie tożsamości regionalnej. Ilość nowych miejsc spotkań i istniejących np. świetlic, placów zabaw, boisk sportowych.
3.	Rozwijanie postaw prospołecznych (m.in. poprzez rozwój wolontariatu).	Ilość inicjatyw / utworzonych projektów mających na celu wspieranie postaw prospołecznych. Ilość osób biorących udział w inicjatywach / projektach wspierających postawy prospołeczne.
<b>2</b>	<b>Wspieranie, aktywizacja i integracja osób starszych</b>	
1.	Podjęcie i wspieranie działań integracyjnych lokalnej społeczności, w tym międzypokoleniowych.	Ilość inicjatyw / projektów w zakresie integracji społeczności Gminy. Ilość osób korzystających z inicjatyw / projektów integracyjnych społeczności lokalną.

Oznaczenie celu w wybranym wariantcie	Nazwa celu	Wskaźniki
2.	Realizacja usług w zakresie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.	Ilość projektów obejmujących zorganizowanie opieki ludziom starszym i niepełnosprawnym. Ilość osób starszych objętych opieką.
3.	Działalność edukacyjna zmieniająca świadomość w stosunku do osób starszych i niepełnosprawnych.	Ilość inicjatyw / projektów zmieniających świadomość o potrzebie uczestnictwa w życiu społecznym osób starszych i niepełnosprawnych (integracyjny charakter inicjatyw / projektów). Ilość osób biorąca udział w inicjatywach / projektach integrujących osoby w pełni sprawne, starsze oraz niepełnosprawne.
<b>3</b>	<b>Wspieranie działań umożliwiających rozwój świadomego i aktywnego społeczeństwa.</b>	
1.	Promocja społeczeństwa obywatelskiego.	Ilość inicjatyw / utworzonych projektów wspierających rodziny i budujących tożsamość regionalną i kulturową mieszkańców (wykorzystujących potencjał ludzki). Ilość mieszkańców gminy biorących udział w realizowanych inicjatywach i projektach.
2.	Wspieranie i rozwój potencjału społecznego w dziedzinie kulinarnej, rękodzielnictwa, rozwoju talentów artystycznych i sportowych itp.	Ilość inicjatyw i projektów wspierających rozwój społeczny osób i rodzin. Ilość mieszkańców gminy objętych wsparciem w ramach inicjatyw / projektów.
3.	Wspieranie i promowanie twórczości oraz tradycji ludowej poprzez organizację integracyjnych imprez kulturalnych np. festynów tematycznych.	Ilość inicjatyw / utworzonych projektów promujących twórczość i tradycję ludową gminy. Ilość mieszkańców gminy objętych biorących udział w inicjatywach i projektach.

Oznaczenie celu w wybranym wariantcie	Nazwa celu	Wskaźniki
<b>4</b>	<b>Wyrównywanie szans i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.</b>	
1.	Zwiększenie ilości działań wspierających rodziny oraz osoby zagrożone wykluczeniem społecznym np. fachowe doradztwo, warsztaty, telefon zaufania.	Ilość inicjatyw / projektów mających na celu wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ilość osób biorących udział w inicjatywach / projektach wspierających otoczenie i osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.
2.	Podjęcie i wspieranie inicjatyw zwiększających aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Ilość projektów odpowiadających na inicjatywy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej. Ilość osób korzystających z projektów wspierających inicjatywy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej.
3.	Prowadzenie działalności edukacyjnej w środowisku zagrożonym wykluczeniem społecznym.	Ilość inicjatyw / projektów edukacyjnych skierowanych do środowiska osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ilość osób biorących udział w projektach edukacyjnych w ramach walki z wykluczeniem społecznym.

# ROZDZIAŁ VI. WDRAŻANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY PRZELEWICE

## 6.1. Zasady wdrażania Strategii

Odpowiedzialny za wdrażanie Strategii oraz dostosowanie wszystkich planów i programów do jej ustaleń jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Przelewicach.

Strategia będzie co roku poddawana przeglądowi i aktualizacji przez Zespół Integracji Społecznej (powołany m.in. do monitorowania i aktualizacji Strategii), a wprowadzane zmiany będą miały formę załączników (uchwalanych przez Radę Gminy). Natomiast zmiany zarejestrowane zostaną w formularzu, stanowiącym **Załącznik nr 1**.

Tabela 2

Rodzaj działania	Zadania	Podmiot koordynujący	Częstotliwość
Promocja	<ul style="list-style-type: none"> <li>na stronie internetowej gminy i partnerów,</li> <li>podczas zebrań wiejskich, zebrań w placówkach oświaty, ogłoszeń parafialnych,</li> <li>na tablicach ogłoszeń.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Gminny Zespół Integracji Społecznej.</li> <li>Koordinator Gminny.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przed i bezpośrednio po realizacji każdego projektu.</li> </ul>
Realizacja projektów	<ul style="list-style-type: none"> <li>zgodnie z rocznymi Planami Realizacyjnymi przyjmowanym na każdy rok.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Gminny Zespół Integracji Społecznej.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zgodnie z harmonogram.</li> </ul>
Monitoring	<ul style="list-style-type: none"> <li>zgodnie z celami strategicznymi.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Gminny Zespół Integracji Społecznej.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zgodnie z harmonogram – raz w roku do końca stycznia następnego roku.</li> </ul>
Ewaluacja	<ul style="list-style-type: none"> <li>porównanie osiągniętych rezultatów z założeniami.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Gminny Zespół Integracji Społecznej.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>raz w roku do końca stycznia następnego roku.</li> </ul>
Aktualizacja	<ul style="list-style-type: none"> <li>Zgodnie z wynikami ewaluacji.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Gminny Zespół Integracji Społecznej.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na 3 lata.</li> </ul>



